

RĪGAS APRINKA

Otrdiena, 2023. gada 19. decembris

A V Ī Z E

APTAUJA
VAI JAU ESAT IEGĀDĀ-
JUŠIES ZIEMSVĒTKU
DĀVANAS?

2. lpp. ▶

KOMENTĀRS
VOLDEMĀRS LAUCIŅŠ
PAR LAULĪBU UN
AMERIKĀŅU KALNIŅIEM

3. lpp. ▶

VĒSTURE
LATVIEŠU VALODAS DZIMŠANA
UN LITERATŪRAS MANTOJUMS
ĀDAŽU NOVADĀ

6.–7. lpp. ▶

PIELIKUMĀ
ANALĪTISKI
IZKLAIDĒJOŠS LAIKRAKSTS
KODOLS

Arī Pierīgā paaugstināts plūdu risks

FOTO: INESE GURA

Šonedēļ turpināsies spēcīgs atkusnis, kas ilgs līdz pat gada nogalei un mīsies ar salu. Jau aizvadītās nedēļas nogalē piekrastes rajonos palaikam tika novērots atkusnis, no sestdienas pozitīva gaisa temperatūra ir visā Latvijā, informē Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs.

Kusis sniega sega un ledus. Kušanas ūdeņus papildinās arī nokrišņi. Sākotnēji paredzams slapjš sniegs un lietus, bet jau šīs nedēļas nogalē visā Latvijā tas pāries lietū. Saskaņā ar aktuālajām ilgtermiņa laikapstākļu prognozēm stabila sala atgriešanās mūsu reģionā līdz gadumijai ir maz iespējama.

Darba nedēļas sākumā valsts centrālās un austrumu daļas upju notece sāks strauji palielināties. Atsevišķos posmos upēs iespējama ledus sakustēšanās. Atkusnim ieilgstot, pastāv iespēja, ka decembra beigās jau garākos upju posmos var sākties ledus segas uzlūšana un ledus iešana. Var veido-

ties arī nozīmīgi ledus sastrēgumi. Ledus iešanas laikā lielākā sastrēgumu veidošanās iespējamība ir Lielupē, vairākos Daugavas posmos un Gaujas lejtecē.

No pirmdienas visā Latvijā ir spēkā dzeltenās pakāpes brīdinājums par augstu ūdenslīmeni. Pastāv liela iespēja, ka intensīvais atkusnis ar nokrišņiem izraisīs tādu ūdenslīmeņa paaugstināšanos, ka atsevišķos reģionos tiks pārsniegtas arī oranžās un sarkanās pakāpes brīdinājuma atzīmes, izraisot būtisku teritoriju applūšanu. Sekojot līdzī aktuālajai hidroloģisko novērojumu un prognožu informācijai, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs izplatīs atbilstošus brīdinājumus.

Gaidāmais atkušņa perioda ūdenslīmeņa kāpums (ledus sastrēgumu izveidošanās gadījumā ūdenslīmeņa kāpums var būt lielāks) un maksimuma iestāšanās laiks:

- Kurzemes upēs – par 1,2–3,5 metriem; maksimums 20.–25. decembrī;

- Lielupes baseina upēs – par 0,6–2,2 metriem; maksimums 20.–26. decembrī;
- Salacas baseina upēs – par 0,5–1,5 metriem; maksimums 21.–28. decembrī;
- Gaujas baseina upēs – par 0,7–2,1 metriem; maksimums 22.–29. decembrī;
- Daugavas baseina upēs:
  - Ogrē, Lielajā Juglā, Mazajā Juglā un citās Daugavas lejteces upēs – par 0,8–3,0 metriem; maksimums 22.–27. decembrī;
  - Daugavas baseina upēs Latgalē – par 0,6–2,0 metriem; maksimums 22.–30. decembrī;
  - Daugavā – par 1,2–2,5 metriem.

Uz ledus ir bieza sniega kārtā, kas traucē izvērtēt ledus drošumu. Iestājoties atkusnim, palielināsies lāsmeņu platības. Ledus ir plāns! Uz ledus atrasties ir bīstami! ❄️

NOVADOS

ROPAŽI, JŪRMALA Novada bibliotēkas varēs īstenot pārmaiņas

Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrība ir izraudzījusies četras ledvesmas bibliotēkas, kurām nākamajā gadā būs iespēja īstenot savas idejas par mūsdienīgām pārmaiņām bibliotēku telpās. Par ledvesmas bibliotēkām kļuvas arī Ropažu bibliotēka un Jūrmalas Centrālā bibliotēka. Jūrmalas Centrālās bibliotēkas Bērnu lasītavā taps māksliniecisks un interaktīvs elements «Burtu pūķītis», savukārt Ropažu bibliotēka veidos bibliotēkas ārtelpu ar transformējamu skatuvi un soliēm. Savas idejas bibliotēkas īstenoš 2024. gada laikā sadarībā ar biedrību un pašvaldību, pateicoties ziedotāju atbalstam, norāda Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrība.

Šogad galveno uzmanību bibliotēkas pievērsušas jaunajiem lasītājiem – bērniem un jauniešiem –, rūpējoties par aicināšanu un radošu vidi, kas rosina interesi par grāmatām. Bibliotēku pieņemumus izvērtēja profesionāli arhitekti ar pieredzi bibliotēku un citu kultūrvietu arhitektūrā un vides veidošanā.

JŪRMALA Iecerēta jauna viesnīca un medicīniskā klīnika

Jūrmalas dome ir apstiprinājusi detālplānojumu zemesgabalam Jūras ielā 41/45, kur iecerēts būvēt viesnīcu un medicīnisko klīniku.

Sabiedriskajā apspriešanā par projektu saņemtas 13 atsauksmes, visas pozitīvas. To autori atzinīgi izteikušies, ka jaunas viesnīcas būvniecība Jūras ielā 41/45, kur pašlaik atrodas pamestas 1973. gadā celta pansionāta un baseina ēkas, graustu nojaukšana un vietas sakopšana vērtējama pozitīvi. 2,36 hektārus plašajā teritorijā Majoros, pludmales tuvumā, kāpu zonas teritorijā starp Pilsonga ielu, Teātra ielu, Jūras ielu un pludmali, iecerēts izveidot viesnīcu un medicīnisko klīniku. 🌐

Nr. 95 (9405) Cena 0,57 EUR

ISSN 1407-5857

APTAUJA

Vai jau esat sarūpējis dāvanas tuviniekiem Ziemsvētkos?

Liene OZOLA

Vairāk nekā puse (65%) Latvijas iedzīvotāju dāvanas Ziemassvētkiem šogad gādā savlaicīgi, savukārt 17% par to iegādi domās pēdējā brīdī. Lielākā daļa dāvanu meklējumus plāno doties uz tirdzniecības centriem. Aptaujas rezultātos redzams, ka 24% aptaujāto iedzīvotāju dāvanas plānojuši sarūpēt amatnieku tirdziņos, savukārt 4% to iegādei apmeklēs sociālos uzņēmumus. Savlaicīga dāvanu sagādāšana liecina par prasmi plānot savu budžetu.

ALEKSANDRA

Katru gadu dāvanu gādāšana ir grūts uzdevums. Kaut ko jau pa druskai esmu sagādājusi, īpaši,

domājot par pašiem tuvākajiem. Bet jāpērk ir visiem, citādi kāds vēl apvainosies, palicis bez dāvanas. Dažiem dāvanu individuāli, bet dažiem pērku lielāku, visai ģimenei kopīgu dāvanu.

KITIJA

Vēl ne. Tieši šodien domāju, ka būs jāiet uz Ziemassvētku gadatirgu iegādāties no-

derīgas dāvanas. Es parasti mēģinu pirkt kaut ko patiešām derīgu, kaut vai simbolisku, bet tādu, ko var lietot. Un, kaut arī dāvanas ir nelielas, naudiņas vienlīdz daudz tām aiziet.

LUDMILA

Kaut ko jau pamazām esmu sagādājusi un varu teikt, ka šogad to ir grūtāk izdarīt,

jo maciņš ir plānāks. Pērku dāvanas ne tikai ģimenes locekļiem, bet arī kolēģiem, un visbiežāk tie ir saldumi.

UVIS

Daļa dāvanu ir nopirkta, daļa vēl jāiegādājas. Mēs ģimenē rīkojam loteriju, un katrs velkam

biļeti ar vārdu, kuram jāpērk dāvana. Pirms tam gan visiem ir jāuzraksta vēstule rūķim, kurā tiek izteiktas vēlmes dāvanām. Tā ir vieglāk katram nopirkt vēlamo.

PAR UN PRET

Apšaubu atbalstu kredītņēmējiem

Kā zināms, Saeima ir pieņēmusi grozījumus Patērētāju tiesību aizsardzības likumā, kas nosaka, ka atbalsts hipotekāro kredītuņēmējiem 2024. gadā būs 30% apmērā no procentu maksājumiem, bet ne vairāk kā divu procentpunktu apmērā no periodam noteiktās procentu likmes.

Bankām kā nodevas maksātājiem būs pienākums katram atbilstošajam hipotekārā kredītaņēmējam aprēķināt kredītu procentu kompensāciju 30% apmērā no ceturksnī samaksājamiem procentu maksājumiem, kas aprēķināti saskaņā ar attiecīgo hipotekārā kredīta līgumu, bet ne vairāk kā divus procentpunktus no periodam noteiktās procentu likmes (kopējās likmes).

Taču kredītu procentu kompensāciju nemaksās par hipotekārajiem kredītiem ar fiksētu procentu likmi visā kredīta atmaksas periodā.

Kredīta procentu kompensāciju saņems hipotekārā kredītaņēmēji, kuru kredīta līgums būs noslēgts līdz 2023. gada 31. oktobrim un kuru hipotekārā kredīta atlikums nepārsniedz 250 000 eiro.

Taču Eiropas Centrālā banka (ECB) šobrīd iesaka Saeimas nu jau pieņemtos, bet Valsts prezidenta vēl neizsludinātos Patērētāju tiesību aizsardzības likuma grozījumus papildināt ar rūpīgu analīzi attiecībā uz iespējamām negatīvām sekām banku nozarē, liecina ECB atzinums par hipotekārā kredītaņēmēju aizsardzības pagaidu nodevu kredītiestādēm.

Atzinumā kritizēts, ka, lai gan likumprojekta istenošana Latvijas banku sektoram radīs finanšu izmaksas, komisija nav iesniegusi ietekmes uz banku nozares rentabilitāti, kapitalizāciju un turpmāko kredītiestāžu spēju novērtējumu.

ECB apsver iespēju, ka zemāka rentabilitāte likumprojekta piemērošanas rezultātā varētu spiest bankas piedāvāt mazāk izdevīgus kredītiestāžu nosacījumus un palielināt kredītu procentu likmes, kā arī sašaurināt kredītiestāžu piedāvājumu, kas pēc tam var negatīvi

ietekmēt reālās tautsaimniecības izaugsmi.

«Likumprojekts varētu izkropļot konkurenci tirgū un vājināt vienlīdzīgus konkurences apstākļus banku savienībā,» teikts atzinumā. Likumprojektam var būt arī citas neplānotas sekas, negatīvi ietekmējot finanšu stabilitāti, tāpēc nepieciešama analīze, kurā izvērtēta ierosinātās nodevas konkrētā ietekme uz jaunu kredītu piešķiršanu un konkurences apstākļiem tirgū.

Arī Latvijas Darba devēju konfederācija un Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera vēstulē Valsts prezidentam ir paudusi bažas par likumdošanas pieņemšanas procesu.

Uzņēmumu organizācijas norāda, ka atbalsta mehānisms ir jāizstrādā atbilstoši un konsultatīvā procesā, sniedzot mērķētu atbalstu kredītņēmējiem, kā arī pozitīvi ietekmējot valsts budžetu un stiprinot uzņēmējdarbības vidi Latvijā, uzsverot, ka sadarbojoties ir iespējams sasniegt iesaistīto pušu saskaņotu risinājumu.

Tāpat uzņēmēju organizācijas uzskata, ka piedāvātie likuma grozījumi var negatīvi ietekmēt uzņēmējdarbības, tai skaitā finanšu nozares, stabilitāti Latvijā, piebilstot, ka finanšu nozare jau norādījusi, ka pašlaik likumdevēja sagatavotie priekšlikumi nav mērķēti un neveiks tā pamatfunkciju – sniegt atbalstu grūtībās nonākušajiem hipotekāro kredītuņēmējiem. Tādējādi tālāk būtu jāapsver iespējamie risinājumi, kas atbilstošajiem kredītņēmējiem palīdzētu, lai būtiski nepazeminātu to dzīves kvalitāti, kā arī neturpinātu veicināt inflāciju, sniedzot atbalstu sabiedrības turīgākajam slānim, jo atbalsts kredītņēmējiem ar kredīta atlikumu līdz 250 000 eiro nav mērķēts tiem, kam tas tiešām ir vai varētu būt nepieciešams, un no atbalsta ieguvēji būs turīgi kredītņēmēji.

Uzņēmēju organizāciju ieskatā, likuma izstrādes gaitā rupji pārkāpts labas likumdošanas princips – likumā ietvertais regulējums veidots, nevērtējot datus, sniegtais atbalsts rezultātā attiecīgi ir nemērķēts.

ĪSUMĀ

Latvijas Aizsardzības ministrija sagatavojusi grozījumus Militārā dienesta likumā, kas paredz iespēju krīzes situācijās pieņemt militārajā dienestā motivētus ārvalstu, tostarp Ukrainas, pilsoņus. Patlaban nacionālais regulējums neparedz iespēju krīzes situācijās pieņemt militārajā dienestā ārzemniekus.

Latvijas banku sektors šogad deviņos mēnešos strādājis ar 564,406 miljonu eiro peļņu, kas ir 2,6 reizes vairāk nekā 2022. gada attiecīgajā periodā.

Laika periodā no 1999. līdz 2023. gadam dzimuma maiņu Latvijā veikuši 106 cilvēki. No dzimuma maiņu veikušajiem neviens nav bijis vecumā līdz 15 gadiem. Divi cilvēki bijuši vecumā no 15 līdz 17 gadiem, savukārt pārējie 104 – pieaugušie.

Rīgā Jaungada sagaidīšana notiks sešos Vecrīgas laukumos – Rātslaukumā, Līvu laukumā, Pils laukumā, Kaļķu ielas posmā starp Vaļņu ielu un Aspazijas bulvāri, laukumā pie Pulvertorņa, kā arī laukumā pie Dekoratīvās mākslas un dizaina muzeja. Svētku programma norisināsies no plkst. 21.00 līdz plkst. 2.00.

Šonedēļ debesis lielākoties klās mākoņi. Visā valsts teritorijā palaikam gaidāmas lietavas, vietām līs ilgstoši. Arī vējš saglabāsies brāzmais, it īpaši jūras piekrastē. Gaisa temperatūra daudzviet gan dienā, gan naktī būs +1...+7 grādi. Pastāv iespējāmība, ka dažviet uz Ziemassvētkiem atgriezīsies mīnusi un uzsniigs. Noturīgi mīnusi, sniega segas izveidošanās un saglabāšanās vairāk iespējama valsts austrumu rajonos.

AVOTS: LETA

AKTUĀLI

Cik Krievijas pilsoņu izraidīts?

Izraidīšana no valsts varētu attiekties uz vairāk nekā 1000 Latvijā dzīvojošiem Krievijas pilsoņiem, intervijā TV3 raidījumā «900 sekundes» sacīja Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes priekšiece Maira Roze.

Viņa skaidroja, ka pieteikumu pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanai iesnieguši apmēram 15 500 Krievijas pilsoņu, savukārt termiņuzturēšanās atļaujas pieteikumus iesniedza gandrīz 3000 cilvēku.

Roze puda, ka apmēram 2200 cilvēku nebija padarījuši nepieciešamos uzdevumus, lai turpinātu uzturēties Latvijā. Tomēr tas vēl neesot galīgais cipars, jo cilvēki vēl turpina iesniegt dokumentus, un pārvalde lūgusi Valsts robežsardzei pārbaudīt, vai personas jau nav izceļojušas, par ko informācija varētu būt pieejama vēl šonedēļ.

«Izraidīšana attieksies uz vairāk nekā 1000 cilvēkiem. Redzam, ka ir daudzi, kas nokavēja, mēģināja vēl sakārtot, iesniegt termiņuzturēšanās dokumentus, bet diemžēl mums viņiem jāsaka, ka jābrauc prom, jo uz viņiem neattiecas neviens no likumā norādītajiem punktiem,» sacīja Roze.

Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde līdz decembra vidum plāno apkopot informāciju par Krievijas pilsoņiem, kuri ir iesnieguši nepieciešamos dokumentus kādas uzturēšanās atļaujas pieprasīšanai Latvijā un kuri to nav izdarījuši, attiecīgi viņiem valsts jāpamet.

RĪGAS APRINĶA

A V I Z E

Galvenā redaktore: Eva Lūse, tālr.: 22008370, redaktors@aprinkis.lv
Reklāma, abonēšana: 22008370, reklama@aprinkis.lv

RAA ir veidota no laikraksta «Darba Balss», kas pirmoreiz tika publicēts 1945. gada 1. jūnijā. Laikraksts iznāk otrdienās un piektdienās – reizi nedēļā kopā ar pielikumu «Kodols», piektdienās kopā ar TV programmu.

Par faktu un skaitļu pareizību, kā arī par sludinājuma tekstu atbild autors. Publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Iespiests: SIA «Poligrāfijas grupa Mūkusalā».

Izdevējs: SIA «Rīgas Aprinķa Avīze», Dzelzavas iela 74-315A, Rīga, LV-1082.

Norēķinu konti: «SWEDBANK», kods HABALV22, konts: LV97HABA051011559895
AS «LUMINOR BANK» Latvijas filiāle, kods RIKOLV2X, konts: LV83RIKO0000082658713.

PVN reģ. nr.: LV40103037514. Masu informācijas līdzekļa reģistrācijas apliecība nr.: 1034

«RĪGAS APRINĶA AVĪZE» © Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce obligāta!

Latvija amerikāņu kalniņos?

Voldemārs LAUCIŅŠ

Atceros pirmo bērnības pieredzi amerikāņu kalniņos – sasēšanos vagoniņos, braucēju piesprādzēšanu un sākotnēji lēno kāpienu. Vispilgtāk atmiņā iespiedušies klusie tikšķi, mehānismam velkot mūs augšup, kas apklusā trases augstākajā punktā. Un tad... viegls grūdiens un traukšanās lejup – vispirms vēl ieskrējiens, kura ātrums ar katru mirkli pieaug, lai brāziens prognozējami beigtos apakšējā lokā, pagrieztos, nestos augšup un atkal slīdētu lejup... Amerikāņu kalniņi ir ļoti populāra izklaide, jo ļauj izjust gana plašu emociju un sajūtu gammu, tāpēc brauciena laikā gaisu tricina baiļu un sajūsmas spiedieni.

Kaut kas šajā izklaidē kalpo arī par noderīgu paraugstundu dzīvei, jo, lai gūtu panākumus, ir nepieciešams izpētīt iespējamās bīstamības un tās rūpīgi novērst. Citādi pēc brīvā kritiena nebūs vis kāpiens, bet – nelaime.

Nupat novembrī Saeima pieņēma grozījumus Notariāta likumā, lai uzsāktu Latvijā jaunu praksi – partnerattiecību reģistrāciju. Jau gadiem ilgi partnerattiecību atbalstītāji tās pamatoja ar nepieciešamību atvieglot birokrātiskos sarežģījumus un dot iespēju laulību iepriekš dažādu iemeslu dēļ nenoslēgušajiem pāriem beidzot legalizēt savas attiecības. Aiz saldajiem vārdiem par it kā vīra un sievas faktiskās kopības vieglu juridisku noformējumu slēpjas puspatiesība, jo šobrīd laulības reģistrācija ir tik atvieglināta, ka to nenokārtot var vienīgi negribēšanas, nevis nevarēšanas dēļ. Īstais iemesls arvien ir bijusi vēlme panākt to, lai Latvijā varētu likumīgi reģistrēt viendzimuma attiecības. Pasīva

lietas būtība ir izprasta (esam gatavi drošam braucienam) un tagad, kad sasniegts trases augstākais punkts, varam droši laisties lejup jeb varbūt fonā skanošie tikšķi liecina par bīstamību?

Piesprādzēsimies braucienam

Pirmkārt, laulības lietās nekad viss nav bijis spidoši. Tāpēc principā katrs, kurš saka, ka kaut ko vajag uzlabot ģimenes jautājumos, saka taisnību. Jo runa ir par sievu un vīru, diviem cilvēkiem, kas, gadiem ejot, aprod ar labu, bet arvien iekaitinās uz ne tik labo. Un tas nav nekas jauns, tā bija pirms desmit, simt un tūkstoš gadiem, un, visticamāk, tā būs līdz pat pasaules galam.

Laulības uzlabošanas praktiskie piedāvājumi ir bijuši ļoti dažādi, īpaši pēdējos gadu desmitos. Kādas lietas ir palīdzējušas, kādas citas traucējušas. Manā skatījumā, svarīgākā atziņa ir tāda, ka tu neapreci savu «otro pusīti», jo tas nav iespējams. Pati doma par to, ka kaut kur ir speciāli tev radīts

ve ir ierobežota, tāpēc labāk ir uzticībā būt kopā. Un būt kopā tieši tādā veidā, kas dod iespēju dzemdēt pēcnācējus. Visas citas kopdzīves formas ārpus mūžgaras vīra un sievas laulības (un to nav mazums) vienā vai otrā veidā traucē sabiedrībai sasniegt daudz maz konstruktīvu ilgtermiņa attīstību.

Kāpēc par to runāju? Jo, apzināti vai neapzināti, katra diskusija par ģimeni sevī nes jautājumu par laulību starp vīrieti un sievieti. Tāpēc ir svarīgi saprast un paturēt prātā pamatpatiesības. Tas ir tāpat kā pirms brauciena pa amerikāņu kalniņiem piesprādzēties, jo, lai arī pats centrālās spēks ir lielākā garantija, ka nenotiks ne vajadzīgas nelaimes, ir labi būt drošībā ar pārliecību, ka trase ir tehniskā kārtībā un cilvēki ir piesprādzēti.

Lēnais kāpiens uz augstāko punktu

Tomēr cilvēka radošais gars ir radošs ne tikai labās lietās. Vēl vairāk – cilvēka radošais gars

cilvēki tieši šo romantisko mīlestību uzskata par pamatu laulībai un tās beigās – par laulības iziršanas pamatu. Tē ir svarīgi piebilst, ka romantiskā mīlestība vispirms ir diezgan viegli izraisāma un, vēl svarīgāk, vienmēr beidzas, turklāt beidzas tīri ātri. Tāpēc balstīt divu cilvēku attiecības tikai uz romantiskas mīlestības pamatiem ir ārkārtīgi nedroši. Tas ir tāpat, kā sēsties vilcieniņā, lai trauktos pa amerikāņu kalniņiem, bet pilnībā ignorēt drošības noteikumus. It kā jau centrālās spēkam vajadzētu cilvēku noturēt vietā, bet bīstamība ievērojami pieaug. To arī redzam, ka uz romantiskas mīlestības pamata dibinātas laulības (vai vienkārši attiecības) izjūk krietni biežāk, nekā mēs to gribētu atzīt.

Tomēr te vēl nebeidzas cilvēku radošums, jo romantiskās mīlestības idejās nedaudz sapinies cilvēks kaut kādā brīdī var arī sevi vairs neierobežot ar kopš radīšanas pastāvējušo viena vīra un vienas sievas mūžgāro laulību. Un vēstures

lēmām attiecībās, tas ir, laulībā, sākās tās degradācija.

Brīvais kritiens

Pagājušajā mēnesī Latvijas likumdevējs spēra soli, kas mainīs ne tik daudz mūsu prakses, jo pat likumiski pieņemta viendzimuma laulība ievērojami nepalielina viendzimuma pāru skaitu, bet sabiedrības attieksmi pret laulību. Jau tā mūsu sabiedrības neprasme laulības lietās kļūs vēl lielāka, un no tā cietīs visa sabiedrība. Varētu teikt, ka ar vieglu roku pieņemtais lēmums mūsu sabiedrības izpratni un praksi laulības lietās padarīs vēl nedrošāku un cilvēkiem grūtāk izpildāmu.

Izmantojot līdzību ar amerikāņu kalniņiem, var teikt, ka šobrīd esam situācijā, kad, laižoties lejup brīvajā kritienā, nav redzams, vai vispār ir apakšējais loks, no kura varēsīm celties augšup nākamajā lokā. Ir sagaidāma gana tragiska nosēšanās. Kādi argumentēs, ka daudzas Rietumu valstis tā jau dara un nekas neliecina par to, ka viņiem ietu slikti. Tomēr tas ir ļoti virspusējs skatījums, un to citastarp parāda karš Ukrainā, jo daudzās Rietumvalstīs, kas pat ir gatavas atbalstīt Ukrainas pretestību agresoram, dara to lēni un nepietiekami, jo pašām nav gana daudz.

Mēs neizmainīsim pasauli, bet varam apstādināt šobrīd Latvijas Saeimas iesāktu nepareizo ceļu, piedaloties balsošanā par grozījumu Notariāta likumā atcelšanu, kas līdz 5. janvārim notiek vēlēšanu iecirkņos visā Latvijā. Parakstīties par to atcelšanu nevar attālināt, tāpēc ir jāpaņem sava pase vai ID karte un fiziski jāaiziet.

Vai tas ir par daudz prasīts, lai pēc kustības uzsākšanas brauciens būtu drošs? Es savu izvēli, aizejot parakstīties par šo grozījumu atcelšanu, esmu izdarījis un aicinu arī katru lasītāju to izdarīt. 🌐

Principā tā nav slikta lieta, ka vīrs un sieva viens otru mīl un iekāro. Tomēr problēmas sākas tad, ja cilvēki tieši šo romantisko mīlestību uzskata par pamatu laulībai un tās beigās – par laulības iziršanas pamatu

politiskā opozīcija jau gadiem šo lietu ir atturējusi, kamēr arvien vairāk Rietumu valstu šajā jautājumā ir «progresējušas». Ar nesējamiem Saeimas lēmumiem liekas, ka durvis uz partnerattiecību regulējumu nu būs vaļā, – lietojot līdzību ar amerikāņu kalniņiem, esam sasnieguši augstāko punktu, lai tūlīt sāktos brīvais kritiens.

Vai šis Latvijas likumdevēja novembra lēmums ir tikpat izsvērts, cik drošība amerikāņu kalniņos? Vai šajā situācijā

pretējā dzimuma pārstāvis, ir vienlaikus gan naivuma, gan arī egoisma kalngals. Tā vietā reālajā dzīvē tu kļūsti par otro pusīti savam laulātajam draugam. Proti, ar pazemību un cieņu tu strādā pie labajām lietām, lai tās vairotos, un pie sliktajām – lai to kļūtu mazāk.

Tā nav nekāda raķešu zinātne, jo tā nav politika, kas mainās laika gaitā, bet tā ir cilvēka būtības pamatā ielikta patiesība, kuru katrs daudz maz godprātīgs cilvēks var novērot, – cilvēka dzī-

nereti ir destruktīvs tieši labo lietu darīšanai. Un te laulības jautājums ir laba ilustrācija.

Nav jau tā, ka cilvēki nezinātu – labas laulības pamatā ir darbs, lai lietas laulībā būtu labākas. Tomēr tas nav tik viegli, un arī modes, vai zinies, ir dažādas. Tāpēc cilvēki meklē dažādus apkārtceļus. Un viens no apkārtceļiem ir prasība pēc romantiskas mīlestības. Principā tā nav slikta lieta, ka vīrs un sieva viens otru mīl un iekāro. Tomēr problēmas sākas tad, ja

gaitā šādi eksperimenti nav nekas nepazīstams. Ir bijuši mēģinājumi gan daudzsievības, gan daudzvīrības kontekstā, arī dažādi viendzimuma attiecību modeļi nav nekas svešs. Tomēr sabiedrības, kas ar šīm lietām ir eksperimentējušas, nav kļuvušas stiprākas. Tieši otrādi – tās kļuvušas vājākas. Zināmākais piemērs vēsturē tam ir Romas impērija, kas, kamēr pastāvēja daudz maz skaidras attiecību veidošanas robežas, bija spēcīga valsts, bet, izplešoties prob-

Aitkopju lielākais murgs –

Anda KRĒSLIŅA

Aitkopību arvien vairāk apdraud vilku uzbrukumi ganāmpulkiem, pagājušajā gadā tie nozarei radīja vislielākos zaudējumus. Arī Ogres novads nav izņēmums – SIA «Atmati» Madlienas pusē šogad pelēči nokoduši 50 aitu un jēru. Saimniecības īpašnieks Gatis Atmats ir pārliecināts – nekāds iežogojums vai citi aizsardzības pasākumi vilkus neaizturēs, tāpēc būtiskākais atspazs aitkopjiem būtu valsts kompensācijas piešķiršana par saplēstajām aitām.

«**A**itkopība nav ļoti rentabla, jo gaļas un vilnas pieprasījums tirgū ir mazs. Tas parasti ir ģimenes uzņēmums un vairāk kā dzīvesveids. Tomēr jāņem vērā, ka aitkopībai ir būtiska nozīme dabas daudzveidības uzturēšanā, ļaujot saglabāt dabiskās pļavas,» Saeimas Vides, klimata un enerģētikas apakškomisijas sēdē sacīja tās vadītājs Jānis Grasbergs (NA), aicinot meklēt risinājumus, kā aizsargāt nozari, jo regulārie vilku uzbrukumi tajā iecērt aizvien lielākus robus. Šo iemeslu dēļ ar aitkopību nodarbojas ierobežots skaits saimniecību: Latvijas Aitu audzētāju asociācijā ir 174 biedri, un vairākus gadus šis cipars palicis nemainīgs.

Lielākā daļa saimniecību, kam ir aitu ganāmpulks, cenšas atrast papildu ienākumu avotus, pretējā gadījumā riskē palikt mīnusos. Piemēram, SIA «Atmati», kas saņēmusi ne vienu vien balvu, arī 2019. gada Ogres novada Gada lauksaimniecības uzņēmuma titulu, pievienotā vērtība ir savs gaļas fasēšanas ceļš ar aukstuma kamerām un speciālu telpu gaļas vītinašanai. Ganāmpulkā aug arī 'Hereford' šķirnes liellopi un vistas, ir pašiem savs ekoloģiskais dārzs. Tiek iznomāta tehnika. Labs atspazs ir Eiropas Savienības finansiālais atbalsts (platību maksājumi), ko var iegūt, ja zeme tiek apsaimniekota un kopta. Starp citu, vilnu «Atmati» izmanto mājas siltināšanai, un gan kaimiņi, gan arī tālākas apkaimes ļaudis atzinuši šādu materiālu par labu esam.

Likums aizsargā vilku

Atšķirībā no citām Baltijas valstīm Latvijā par vilku sa-

plēstajām aitām nav paredzēta kompensācija, tādējādi saimniecībām ir grūti atgūties pēc nodarītā posta. Patlaban likumdošana ir vilka pusē – tā noteic, ka zaudējumi tiek segti tikai par nemedījamām vai migrējošas sugas nodarītiem postījumiem, piemēram, lača uzbrukumiem lopiem vai bišu dravai, akvakulturā – par kormorānu, lauksaimniecībā – par dzērvi «uzlidojumiem». Pelēkais vilks, kas, lai gan īpaši aizsargājama, tomēr ir ierobežoti izmantojama suga. Gadā tos atļauts nometīt ne vairāk par 300, un šī kvota ik gadu tiek izpildīta pirms medību sezonas beigām, skaidro Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija. Šāds skaitlis noteikts, ņemot vērā Latvijas Valsts mežzinātnes institūta «Silava» izstrādāto pelēkā vilka sugas aizsardzības plānu (spēkā no 2017. līdz 2027. gadam) un ikgadējo pētījumu «Pelēkā vilka populācijas stāvokļa izmaiņas medību ietekmē». Pētnieki atzīst, ka populācija ir stabila un Latvijā šai sugai pašreiz ir plašākā izplatība pēdējo 50 gadu laikā.

Attiecībā uz nemedījamo vilku skaitu Atmats uzskata – šīs kvotas ir jāpalielina. «Kas ir 300 pelēču uz visu Latviju? Ļoti maz. «Zaļajiem», kuri dzīvo pilsētās, tā varbūt arī nešķiet problēma, bet, ja tev pa pagalmu laukos sāk staigāt vilki un uzbrūk aitam pat 30 metru attālumā no mājas, tad patīkami nav.» Situācija nav iepriecinoša, jo pelēču postījumu skaits viņa ganāmpulkam ir pieaudzis – iepriekšējos gados zvēri vairāk uzglūnēja augstā, bet tagad jau pavasarī sākas to sirojumi.

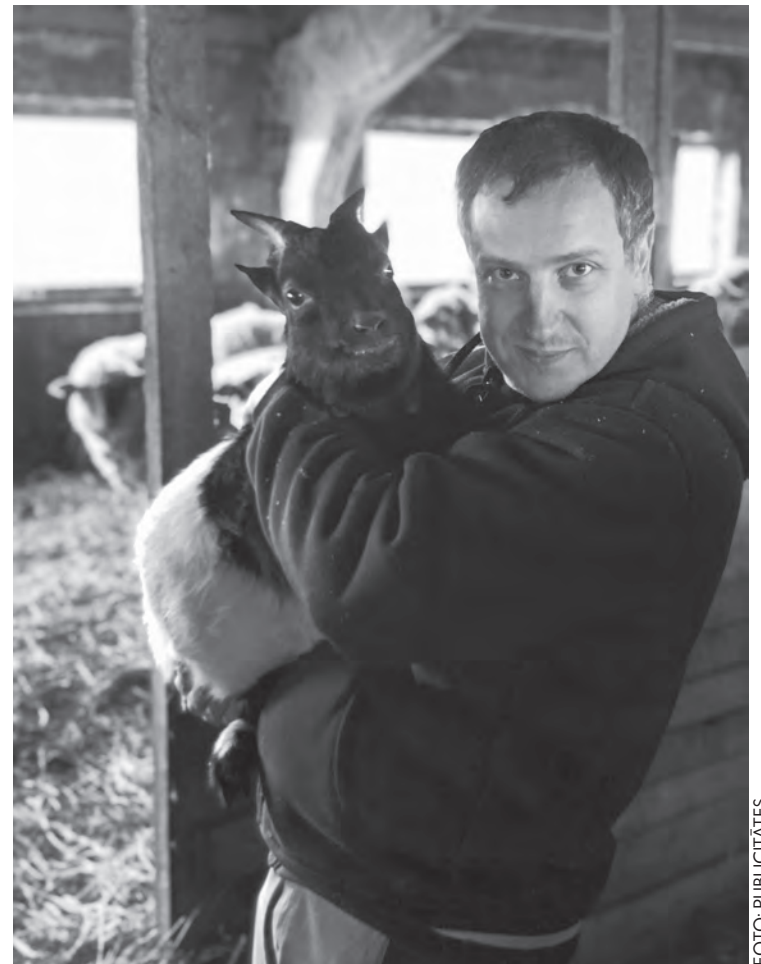
Lai stātos pretī vilku baram, vajadzīgi vairāki atbilstoši sagatavoti sargsuņi.

Diemžēl mednieki nereti izvēlas nošaut vilkus vieglāk pieejamās vietās, nevis tur, kur būtu vairāk vajadzīgs, piemēram, mājlopu ganību areālā, līdz ar to stāvoklis neuzlabojas, bet pasliktinās. Lai mainītu šo pieeju, būtu jāsadala kvotas tā, lai mednieki ne tikai medītu gaļai, bet būtu arī spiesti paretināt vilkus savā teritorijā. «Tagad diemžēl ir tā, ka ne visi mednieku kolektīvi to dara, jo tas ir krietni sarežģītāk, nekā nošaut stirnu buku vai mežacūku,» savu pārliecību pauž Atmats.

Par saplēstajām aitām neziņo

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija vērs uzmanību uz to, ka kopumā, salīdzinot ar citām valstīm, vilku postījumu skaits Latvijā ir mazāks, tomēr pieļauj, ka statistika tieši neziņošanas dēļ ir nepilnīga (pērn bija informācija par 500 saplēstām aitām). Arī Atmats atzīst, ka par visām vilku saplēstajām aitām nav ziņojis, jo neredz tam jēgas – tikai lieka laika tērēšana: «Nu atbrauc pārbaudītāji, konstatē, ka aitas ir vilku nokostas. Es pats to zinu. Un tālāk? Tālāk nekā.»

Šajā ziņā ir paveicies Ogres novada kaimiņos – Cēsu novadā – saimniekojošajam SIA «Cimbaļi» īpašniekam Kristapam Driķim – viņa aptuveni 300 'Ile de

«Atmatu» saimnieks Gatis Atmats: «Lietuvā un Igaunijā tiek maksātas kompensācijas par saplēstajām aitām.»

France' šķirnes aitu ganāmpulku līdz šim vilki nav apciemojuši, arī žogu nav nācies celt – iztiek ar elektrisko ganu. Iespējams, tas tāpēc, ka teritorijas nav mežainā vai purvainā apvidū. Tiesa, tas nenozīmē, ka viņa mājas apkaimē vilku nav. Mednieki

apliecinājuši, ka pie zvēru barotavām viņi ir manīti. Lai gan pats Driķis nav piedzīvojis vilku posta darbus, ļoti labi saprot, ko tie nozīmē – arī to, ka nākas pašam nogalināt nepiebeigtās, bet samocītās aitas. Pēc kā tāda nenovēršami gribas uzdot sev

KODOLS

EKSPRESJAUTĀJUMI

10 jautājumi

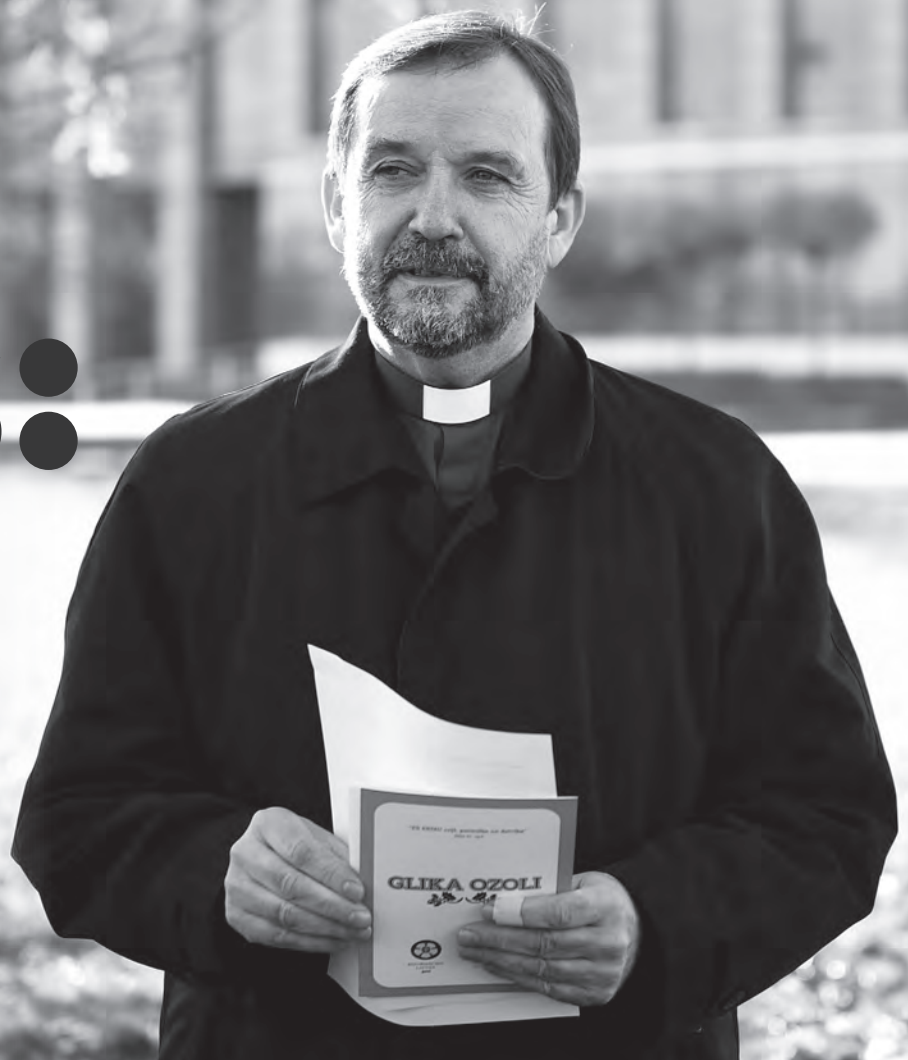

Līai
Gulevskai

2023. gada 19. decembris

Jānis Vanags:

*Religijā zviedru
galds neder*

Ar arhibīskapu JĀNI VANAGU par kristīgo un tradicionālo tradīciju rīvēšanos sarunājamies Adventa otrās svētdienas priekšvakarā. Divas dienas vēlāk mediji ziņos, ka Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas ilggadējais vadītājs drīzumā dosies emeritūrā jeb pensijā. Sarunā šo faktu viņš nepieminēja ne ar vārdu, vien pajokoja, ka nesen pamanījis – kāds lielveikalu tīkls viņam piedāvā senioru atlaides. Ar Skolotāju esam pazīstami kopš 80. gadu sākuma, kad Jānis Vanags mācīja ķīmiju Rīgas 31. vidusskolā. Biju viņa skolniece.

✍ GUNA ROZE
📷 LETA

– Klāt Ziemassvētki, un atkal sākas strīdi par to, kuras tradīcijas ir labas, kuras – iznīdējamas. Manuprāt, katrs var ticēt, kam vēlas, ja vien tas nevienam nenodara ļaunu. Kā jums šķiet?

– Iznīdējama būtu apdzēršanās un pārmērīgā svētku komercializācija. Svinēt var dažādi. Ne visiem ir viena pārlicība. Citi Ziemassvētkus svin baznīcā, citi velk bluķi, citi – vienkāši mājās pie eglītes. Zināmā mērā tas var pārklāties. Piemēram, ķekatās iešana, manuprāt, neatšķiras no masku balles skolas sarīkojumā. Ķekatnieku dziesmās, ko atceros no saviem «Skandīnieku» laikiem, nebija nekā reliģiska.

Jā, kristieši var darboties latviešu folkloras kopās. Ir tikai jālieto veselīga priesterspēja un garīga izjūta, kas pagodina Dievu un kas ne. Senās Korintas draudzes kristieši uztraucās, ka tirgū nenopērk tāda dzīvnieka gaļu, kas upurēts pagānu dieviem. Apustulis Pāvils mierināja: «Ēdiet visu, ko jums liek priekšā, un neapgrūtiniet sirdsapziņu ar pārmetumiem. Bet, ja kāds jums teiks: tas ir elku upura ēdiens, – tad neēdiet to šā sacītāja dēļ un viņa sirdsapziņas dēļ.» Nevis ka tas pašam ko sliktu nodarītu, bet lai teicēju neieļautu. Pāvils gan velk robežu – kristietis nedrīkst piedalīties citu dievību kultā: «Jūs nevarat dzert gan no Kunga biķera, gan no dēmonu biķera.» Ja esmu atzinis Dievu, tad neiesaistos tādās izdarībās,

kur pielūdz dabas pirmspēkus, pienes upurus ugunij vai tamlīdzīgi. Starp citu, vairums latviešu līdz galam nenovērtē kristīgās ticības iespaidu uz «latviskajām tradīcijām». Amerikāņu pētnieks Viljams Taiss aprāda, ka kristieši nepiesavinājās pagānu saulgriežu svētkus, bet ir gadījies otrādi. Kristus dzimšanas dienu agrīnie kristieši rēķināja pēc evaņģēlija liecībām par Jāņa Kristītāja un Jēzus dzimšanu. Elizabete, Jāņa māte, bija sestajā mēnesī, kad eņģelis Gabriēls Marijai pasludināja Jēzus ieņemšanu. Kristus dzimšanu svin sešus mēnešus pēc Jāņiem. Ar saulgriežiem tam nav nekāda sakara. Turpretī Neuzvarētās saules dzimšanas dienas svētkus 25. decembrī ieviesa imperators Aure-

liāns 274. gadā kā pagānu alternatīvu Romas kristiešu Ziemassvētkiem. Nesen TV raidījumā «Lielās patiesības» profesors Andris Levāns stāstīja, ka latviskais Mārtiņš ir tas pats svētais Martins, kura svētkus baznīca svin 11. novembrī. Mans labais draugs Valdis Muktupāvels ir novērojis, ka Latvijā Mārtiņus pārsvarā atzīmē tradicionālajos luterāņu apvidos. Ticami, ka latviskais Mārtiņš ir folklorizējies Mārtiņš Luters. Mans mācītais kolēģis no Biķeru baznīcas pieļāva domu, ka latviešu apdziedātais Jānis nav neviens cits kā Jānis Kristītājs, kurš sludināja, ka pēc viņa nāks tas, kurš kristīs ar uguni un Svēto Garu un savu kuļamo klonu šķīstīs ar uguni. Atskaņas no tā varētu būt Jāņu

ugunskuri un šķīstīšanās, lecot tiem pāri. Savstarpēja ietekmēšanās bija, taču abpusēja.

– Ļoti grūti noticēt, ka lēksana pāri ugunskuram un Mārtiņdienas svinēšana varētu nākt no kristietības.

– Jā, mēs esam uzaudzināti ar citādiem stāstiem. Tomēr apdomāsim, ka Kristus vēsts radīja varenu kustību, kas mainīja pasauli un izveidoja Eiropu. Vai gribam sev iestāstīt, ka tā nekādi neveidoja latvietību, kaut gan mūsu senči gadu simtiem dzīvoja pieaugoši kristianizētā vidē? Kad mūsdienās runā par to, ka latviešiem ir miļš viņu pagānisms, man ir jautājums: ko jūs ar to domājat?

Turpinājums 3. lpp. ▶

KOMENTĀRS

ANDRIS UPENIEKS

Uzticības smagā un nolemtā nasta

Plašajās atbalsīs par Kariņa lidojumiem tik maz sakara ar lidošanu vien, ka nav vērts pie tiem ilgi kavēties. Runa ir par ko citu – par uzticību. Gana sarkastiska atziņa, ka uzticība ir tikums, kas piemīt tiem, kuri tūlīt tiks nodoti. Nodoti jau sen, bet kā ar uzticību? Gana pamācošs arī tautiskais ieteikums: uzticies, bet neesi naivs!

Nezinu, kā šajā ekspremjera kungā vairāk – cinisma, augstprātības, muļķības vai vienkārši viss kopā. Līdzīgi kā «Mērnieku laikos» – ja «kupleju nebūtu, vai tad kuplejām vielas trūktu?». Ja šis latviešu amerikānis, filologs būtu palasījis brāļu Kaudziņu 19. gadu simteņa romānu, varbūt pielēktu, cik viegli kļūt par mūsdienu Pietuka Krustiņu, Švaustu, Drekberģi, par Prātnieku arī. Vienu gan Krišjānis paveicis varenī – bijušā premjera, tagad ārlietu ministra devums tautas komiskās mutvārdu daiļrades klāstā ir tikpat liels, cik tautas maka tukšošanas vēriens. Padumju augstprātību labi atsedz, piemēram, šis: «Jā, man liekas, ka es labi saprotu. Mēs (mēs? – A. U.) redzam, ka valsts varai neuzticās – ne Saeimai, ne valdībai. Daudzi uzskata, ka šie visi ir mazvajadzīgi cilvēki, kas tikai šķiež naudu.» Un te moralizētājs ievirpuļo formālās loģikas karuselī, ko sauc par apli definīcijā, kur to pašu pamato ar to pašu. No studiju gadiem atceros piemēru: «Opijs iemidzina, jo opijam ir iemidzināšanas spēks, bet iemidzināšanas spēks tam ir tāpēc, ka tas iemidzina.» Kariņa gadījumā sanāk līdzīgs riņķa dancis: varai nevar uzticēties, bet neuzticās tai tāpēc, ka uzticēties tai nevar, bet uzticēties tai nevar tāpēc, ka vara ir arī Kariņš!

Satiras valodā runā mākslinieka sirds. Mūziķa Mikus Frišfelda dziesmā «Krišjānis lido» dzejnieks un komponists vēsta aplinkus, bet trāpa kā ar āmuru pa pieri: «Krišjānis lido, tur debesīs nav robežu, arī tur vēl nav uzcelts žogs...» Jādomā, katram piesauktā debesu bezgalība skaidra, tāpat kā skaidrs mājiens, par kādu Kariņa neuzcelto žogu runa. Skaista mūzika, sarkastiski vārdi vedina tālāk: «Tāpēc Krišjānis lido, viņam spārnus dod naudas koks.» Lai iekļautos kontekstā, atgādinu sev, ka Kariņa vienīgās «kļūdas atzišana» arī komiska: «Es atzišu savu kļūdu. Mana kļūda ir tā, ka tajā laikā es neiedomājos uzdot visus šos jautājumus, ko jūs šobrīd uzdodat.» Bet mākslinieks augstprāša dabu kacina komiskāk: «Un, kad viņam prasa: «Hei, Krišjāni, kā gāja, kā lidojās?» Krišjānis parasti apvainojas.» Kad jau liktos, nu mājienu gana, māksla nepakļaujas pašam tās radītājam: «Un viņu var saprast, jo kā gan lai Kariņš paskaidro debesīs tiem, kas rāpo, tiem, kas vēl nelido? Krišjānis lido, Krišjānis lido, vienalga, vajag vai nevajag! Tagad jau Krišjānim padomā lidot pavisam citā orbītā.» Fināla melodeklamācijā paustā cerība, «ka par to mums nebūs jāmaksā», cerību neviēš: kālab gan jāknāpinās, ja «spārnus dod naudas koks?».

Nu sakiet, mīļie cilvēki, kā viens valstsvīrs savā zirga loka taisnošanā var aizmuldēties, atvainojiet, tik tālu, ka konteksts nav sliktāks par tā pašā Pietuka Krustiņa plātīšanos, kurā izlien nepārprotama āža kāja – politoloģijas profesores Ilgas Kreituses vārdiem sakot, bez tiem Kariņa lidojumiem gan mēs, gan Eiropa, gan Ukraina būtu pagalam! Gan jau laiks arī šīs dumjības aizmēzis, bet kā ar uzticību varai? To pašu Kariņš saka teju saviem vārdiem: «Šobrīd es vairs neesmu Ministru prezidents. Es atkāpos no šī amata, redzot, ka valdības koalīcija ir jāmaina un ir jādod iespēja nākamajai paaudzei ņemt atbildību savās rokās. Es redzu, ka pasaule ir mainījusies un ka Latvijas loma ir mainījusies. Mēs starptautiski vairs neesam pastarīša lomā – Latvijas viedokli ieklausās, un mēs reāli ietekmējam lēmumus gan ES, gan NATO limenī.» Tātad privāto lidmašīnu spārnu izvērsumi joprojām vaļā un naudas kokam augļu pilni zari! Bet nabaga sērdienītei uzticībai vara turpina aplauzt spārnus: ekonomikas lietpratēji teic, ka pieņemts pārdalīšanas un parāda budžets bez atbilstības pazīmēm. Tikmēr Ašeradens no «Jaunās Vienotības»: «Latvija aug, attīstās.»

EKSPRESJAUTĀJUMI

10
EKSPRESJAUTĀJUMI

rakstniecei, radio
personībai

Liai Guljevskai

Nule iznākusi Lias Guljevskas jaunākā grāmata «Sirdspuksti», kurā autore apkopojuši 27 cilvēku pārdomas par sirds sakrālo vērtību. To vidū ir kardiologs Romans Lācis, režisore Roze Stiebra, mūziķis Viktors Lapčēnoks, patversmes «Ulubele» vadītāja Ieva Džonsone un citas sabiedrībā pazīstamas personības. Grāmata rosina pārdomas par savu vietu šajā pasaulē un attieksmi pret sevi, darbu un līdzcilvēkiem.

«Kad apgāds «Jumava» uzrunāja mani veidot šo grāmatu – par sirdi kā garīgu vērtību –, jutos bezgala laimīga. Apzināti centos uzrunāt tādus cilvēkus, kuri savos darbos mūsu sirdis uzrunā emocionāli un garīgi. Tas nebūt nenozīmē, ka zemāk vērtēju cilvēku praktisko darbu. Taču šoreiz lielāks akcents tika likts uz mūsu sirdi stiprinošām sakrālām vērtībām. Vai mēs bieži ieklausāmies savos sirdspukstos? Un līdzcilvēku? Sirdij ir dažādas krāsas, īpašības, varēšana. Tā var būt karsta un aizrautīga, naidpilna un salta, tā var mūs celt un gremdēt. Bet vai debesīs ceļ tikai sirdsprieks? Varbūt to spēj arī sirdsbēdas? Cik mēs par to visu zinām? Atbildi meklēju, ieklausoties manas sirds ļoti cienītu un mīlētu cilvēku sirdspukstos,» – tā par grāmatu stāsta tās autore LIA GUĻEVSKA.

Kas ir ekstrēmākais, ko dzīvē esat darījusi?

Pēc mana sižeta izskanēšanas raidījumā «Mikrofons» 80. gadu vidū piedzīvoju politisku cīņu ar Komunistiskās partijas Centrālās komitejas Gulbenes rajona un Rīgas pilsētas funkcionāriem, par ko saņēmu arī Latvijas Radio vadības rājienu.

Viens no aizkustinošākajiem brīžiem dzīvē?

Tādu bijis daudz. Visaizkustinošākais, protams, bija manas meitiņas Diānas un arī mazdēla Kristera piedzimšana. Veidojot grāmatu par kardioloģu Romanu Lāci, iespēja būt klāt viņa vadītājā sirds vārstaļu pārstādīšanas operācijā.

Kas jūs iedvesmo darbam?

Man laimējies visu mūžu darīt to, kas ļoti patīk, – satikt fantastiskus cilvēkus un par viņiem stāstīt saviem radio klausītājiem un lasītājiem. Tas tiešām iedvesmo arī mani pašu.

Jūsu veselīgie ieradumi?

Žēlot, vēlme palīdzēt.

Jūsu kaitīgie ieradumi?

Vēlme saviem tuvākajiem pārāk daudz stāstīt par to, pie kā tajā brīdī strādāju.

Vērtīgākā atziņa, ko dzīves laikā esat guvusi?

Jura Rubeņa vēlējums: «Atceries, kas tu esi. Centies būt kopā ar istajiem cilvēkiem. Katru dienu paveic kaut pavisam niecīgu, bet tavā egoismā nebalstītu darbiņu.»

Grāmata vai filma, ko ieteiktu citiem?

Holivudas klasika – filma «Romas brīvdienas» (1953) – aizkustinoši romantisks mīlasstāsts ar Odriju Hepbernu un Gregoriju Peku galvenajās lomās. Literatūrā – Zigmunda Skujiņa romāns «Miesas krāsas domino».

Kādu mūziku klausāties?

Verdi opermūziku, Elvisu Presliju, Andrē Riu koncertus, Oskara Stroka tango, Ziemašvētku laikā, protams, «Klusa nakts, svēta nakts». Austrijā esmu bijusi šīs dziesmas muzejā, arī «Sirdspukstos» tai veltīts īpašs stāsts.

Jūsu neprātīgākais spontānais pirkums?

Sejas krēms par 125 eiro Rīgas lidostā. Parasti tādu naužu kosmētikai netērēju.

Vieta un laiks, kurā gribētu dzīvot?

Sapņu vieta – Venēcija, kur esmu bijusi vairākkārt, tomēr dzīvot gan tur negribētu. Laiks – 18./19. gadsimts. Ja nopietni – Jūrmala, Melluži, kur savā bērnības mājā ir laime dzīvot joprojām.

Jānis Vanags:

Reliģijā zviedru galds neder

◀ Sākums l. lpp.

– Un ko jūs par to domājat?

– Neesmu satīcis senos Baltijas pagānus. Nezinu, kāda bija viņu reliģija un tikumi. Neviens to īsti nezina. No vēstures avotiem var spriest, ka nebija vienotas senlatviešu reliģijas. Dažādām ciltīm bija atšķirīgi ticējumi. Populāros priekšstatus par senlatviešiem veido Pumpura «Lāčplēsis», Laimoņa Pura «Degošais pilskalns» vai filma par Nameja gredzenu. Tāpat kā mūsu bērībā romantisko indiāņu tēlu uzbūra filmas ar Goiko Mitiču. Toties es zinu pētījumu, kura autors jūtas šokēts par brutalitātes līmeni antīkajā Grieķijā un Romā. Kādēļ domājam, ka pie Baltijas pagāniem bija citādi? Neesmu drošs, ka mums patiktu dzīvot viņu vidū. Stāsti par mīļgajiem senlatviešiem, kas dzīvoja mierā un saskaņā, ir fikcija. Sirojumi un ienaidi citam pret citu bija parasta lieta. Protams, ir cilvēki, kas domā dziļāk par klišejām. Piemēram, Uģis Nastevičs ir ļoti gudrs cilvēks. Viņš labi prot pasniegt dievturību. Taču arī godīgam dievturim vajadzētu atzīt, ka tas ir mēģinājums atjaunot pirmskristīgo reliģijas praksi. Mēģinājums. Vai no tā ir sanācis kas līdzīgs kādai no seno baltu reliģijām, manuprāt, nav nosakāms. Tas nav kā baznīcā, kur var nosaukt vārdā katru bīskapu, kas ir iesvētījis manus priekštečus un mani, nepārtrauktā ķēdē līdz Kristus apustuļiem. Mācības un dievkalpojumu attīstībai var izsekot līdz pat apustuļu vēstulēm un Kristus aculiecinieku pierakstiem. Tad varam teikt, ka tā ir tā pati reliģija. Negribu noniecināt dievturību. Saprātu, ka cilvēks to var izvēlēties par savu garīgo ceļu. Taču viņš nevar teikt, ka piekopj īsto latviešu reliģiju, tādēļ ir īstais latvietis. Mani senči, kurus spēju noskaidrot, bija luterāņi, baptisti vai katoļi. Lielākajai daļai mūsdienu latviešu vecvecāki un vecvecvecāki piederēja kādai baznīcai. Rūdolfs Blaumanis, Apsīšu Jēkabs un Krišjānis Barons bija luterāņi. Vai viņi nebija latvieši? Vai viņu dzimtas reliģija nebija latviešu reliģija? Vai tā neveidoja viņu personību? Kad dzirdu par latviskajām tradīcijām pretstatā kristīgajām, es jautāju: ko jūs ar to domājat?

– Pieņem, ka ar to ir domāts kaut kas sens – tāds, kas te ir bijis jau pirms kristietības.

– Tādā gadījumā vajag lietot valodu precīzi. Valoda bieži domā mūsu vietā. Kad medijos runā par kristīgām un latviskām svētku tradīcijām, tas ir aplams valodas lietojums, kas šķēļ latviešu tautu. Man un daudziem latviešiem tas liek justies kā svešiniekiem savā tautā. Varbūt arī tāpēc daļa kristīgo latviešu uzstājas pret folkloru. Mūsu situācijā tautību labāk nesaistīt ar reliģiju. Ja runātu par kristīgajām un pagāniskajām tradīcijām, tas vismaz nemaldinātu cilvēkus.

– Nespeju iedomāties, kā citādi lai dēvē to, kas bija pirms kristietības, ja ne par latviskajām tradīcijām.

– Tad būtu jārunā par kuršu, lībiešu, zemgaļu vai latgaļu tradīcijām, jo pirms kristietības ienākšanas latviešu mūsdienu izpratnē vēl nebija. Mēs gan nezinām, kādas bija tradīcijas tīri bez kristietības. Dainas sāka pierakstīt 16. gadsimtā, kad mūsu zeme jau 200 gadus bija kristīta. Grūti ticēt, ka tajās neatspoguļojas kristīgais ētoss. Varbūt to, ko dara mūsdienās, pareizāk būtu saukt par etnogrāfiskajām tradīcijām? Etnogrāfiskie Ziemassvētki, varbūt tā? Atgriezoties pie domas par latviešiem mīļo pagānismu, nojaušu, kas ar to domāts – tuvība dabai, dainās glabātā skaistuma un tikuma izjūta, kaut kas tāds. Taču tas nav pagānisms. Arī man ir mīļas latviešu tautasdziesmas, teikas un pasakas. Kad mācījos spēlēt ģitāru, sāku ar «Ziedi, ziedi, rudzu vārpa». Svētais Asīzes Francisks esot bijis tik tuvu dabai, ka putni viņā klausījās un saprata. Luterāņu dziesmu grāmatā ir dziesma ar viņa vārdiem: «Vējš, lielais skrējēj, stipriniek! Mākoni, baltais ceļiniek!» Esmu pamanījis, ka latvisko mēdz pretstatīt kristīgajam politisku mērķu dēļ. 19. gadsimta jaunlatviešu kustība meklēja pretmetu visam vāciskajam. Luterāņu baznīcā tolaik dominēja vācieši, tādēļ Auseklis vai Alunāns latviskumu meklēja stāstos par seno dievestību. Dažas dievības atcerējās, dažas izdomāja. Citādā veidā tas parādījās Atmosas laika diskusijās. Atceros vienu, kur Kuldīgas kompartijas sekretārs, lai noliktu pie vietas dumpīgo Baznīcu, kā trumpi no

pieburknes izvilka: «Kas mums ar melnsvārciem? Latviešiem ir sava reliģija un savi dievi!» Mācītājs Modris Plāte atbildēja: «Es gribētu zināt, ko jūs kā komunisti esat darījis latviešu reliģijas labā?» Jautāju sev, vai tagad nenotiek līdzīgi? Deputāte Eva Mārtuža pat mēģināja 13. Saeimā virzīt likumu, kur dievturība būtu nosaukta par Latvijas nacionālo reliģiju – pretēji Satversmes 99. pantam. Latviskā pretstatīšana kristīgajam pastiprinās arī tad, kad Baznīca runā par ģimeņi, laulību un tradicionālo tikumību. Tikumi, kurus visā Rietumu pasaulē virza progresīvi noskaņotie politiķi, ir tie paši, kas bija cieņā pie grieķu un romiešu pagāniem. Jaunpagāniskas noskaņas viņu pūles atvieglo. Taču latviskā pretstatījums kristīgajam ir fronte tēva pagalmā, negudra sabiedrības šķelšana.

– Teicāt: «Pirms kristietības ienākšanas latviešu mūsdienu izpratnē nebija.» Tas man ir kas jauns.

– Latviskumā kristīgā sastāvdaļa ir liela un būtiska. Kristīgās baznīcas klātbūtne senās ciltis pamazām iekļāva vienā kopienā un saliedēja par tautu. Ir vēsturnieki, kas domā, ka latviešu nācija izveidojās, lielā mērā pateicoties brāļu draudžu jeb hērnhūtiešu darbībai, kas veicināja latviešu izglītību un radināja viņus pulcēties. Tie bija aizmetņi latviešu politikajai nācijai, viņu nacionālajai pašapziņai. Kaut vai – kur sākās latviešu Dziesmu svētki, ko uzskata par mūsu kultūras virsotni? Dikļu draudzē. Šo tradīciju iesāka luterāņu mācītājs Juris Neikens, sākot organizēt Dziedāšanas svētkus draudzē un apkaimē, līdz no tiem izauga mūsu Dziesmu svētki. Kā gan tos var pretstatīt kristietībai? Latvijas Radio ir cikls «Grāmatai pa pēdām. Latviešu grāmatniecībai 500». Pie latviešu grāmatniecības un avīzniecības sākumiem ik uz soļa ir bijis kāds luterāņu mācītājs vai katoļu priesteris. Mūsu rakstniecības un dzejas vēsturē nevar paiet garām Firekeram, Mancelim, vecajam Stenderam, Bilenšteinam un Ernstam Glikam, kura Bībeles tulkojums ļoti attīstīja mūsu literāro valodu. Kā latviskums lai būtu no tā visa šķirams? Neiespējami un nevajadzīgi! Pateikšu vēl ko trakāku: ja tagadējās Latvijas teritorijā nebūtu ienākuši krustneši, mēs droši vien latviski šeit nesarunātos.

– Tieši biju sagatavojusi jautājumu: kāda varētu būt Latvija, ja kristietība nebūtu ienākusi?

– Arī es esmu mēģinājis to iztēloties. Mūsu senči vieni paši diez vai spētu pretoties Maskavijas uzmačībai. Visticamāk, būtu noticis tas pats, kas ar citām Krievijas mazajām tautām. Nebūtu izveidojusies ne latviešu nācija, ne Latvijas valsts. Varbūt mēs būtu asimilēti krievos. Krievijas impērijā latviešus dažādi mēģināja pārkrīgot. Vācieši latviešus drīzāk turēja atstatu. Nezin kādēļ mēs mēģinām sevi atrast Lāčplēša faktiski zaudētajā cīņā ar Melno bruņinieku. Mūsdienu latviešu tēlu es labāk meklēju kaujā pie Smoļinas, kur 1502. gadā mūsu senči Rīgas arhibīskapa Mihaēla vadībā kopā ar citiem eiropiešiem uzvarēja lielu krievu–tātāru iebrucēju pārspēku. Rietumu kristietības un ordeņa militārā klātbūtne noturēja Latvijas teritoriju Rietumu kultūras apgabalā. Taču mani vairāk saista pārdomas, kāda būtu bijusi latviešu kristietība, ja mums būtu bijusi iespēja to brīvi pieņemt un laiks pašiem attīstīt. Armēņiem, gruziņiem vai grieķiem viņu Baznīca kļuva par stiprāko tautas vienotāju. Arī trimdas latvieši lielā mērā vienojās ap luterāņu draudzēm, lai saglabātu latvietību. Varbūt tādēļ Kārlis Ulmanis bija noraidošs pret dievturību, ka neredzēja tajā spēju vienot latviešus par nāciju un valsti?

– Lietuviešiem nav bijis vairāk laika un iespēju. Tomēr viņu kristietība ir daudz dziļāka, lai gan vēsturiski ir pārdzīvojuši visu to pašu, ko mēs.

– Tas ir interesants jautājums, neesmu par to domājis. Ja tiešām tā ir, kā jūs sakāt, tas būtu jāpāpēta. Varbūt tas saistīts ar atšķirīgu valstiskuma pieredzi? Varbūt ar to, ka katoļu teoloģijā ir lielāks uzsvars uz piederību Baznīcai un neaiziet uz dievkalpojumu skaitās grēks, bet luterāņi bieži uzsver personīgo dievbijību, kaut arī mājās? Tā uzreiz nevaru atbildēt.

– Vai katram noteikti jābūt piederīgam pie konkrētas reliģijas? Liela daļa cilvēku ir, brutāli sakot, hibrīdticīgie, kam Dievs ir daba, bet šad tad apmeklē arī baznīcu, kaut vai laulību ceremonijās, Ziemassvētkos, Lieldienās.

– Japāņi varbūt man nepiekrītu, bet es nācu pie atziņas, ka reliģijā zviedru galds neder. Cilvēks, kurš praktizē vairākas reliģijas, negūst piepildījumu nevienā. Pirms kristības es daudz interesējos par Austrumu lietām, kaut skaidri sajutu Kristus valdzinājumu. Kādu laiku stāstīju sev, ka vēdas var apvienot ar kristietību. Kad nokristījos, tas beidzās. Mūsu sabiedrībā nav pienākums piederēt kādai reliģijai, bet, ja cilvēks grib sasniegt tajā piedāvāto mērķi, viņam jāizvēlas un jāiet līdz galam. Arī es Singapūrā iegāju aplūkot hindu tempļus, Indonēzijā mošejas un Taizemē paklausīties, kā budistu mūki dzied. Taču es nepiedalījos viņu lūgšanās. Mūsu sistēmas ir nesavietojamas. Ko lai mēs kopā lūgtu? Ja, kristietis būdams, es kvēpinātu vīraku Šivam vai Budam, es nodotu Kristu kā Jūdu. Es nedziedu līdzī arī «daudz baltu dieniņu, Laimiņa, dodi», jo tā tomēr ir lūgšana.

– Visbeidzot es vēlētos parunāt par «Dievs ir mīlestība». Kā tad īsti ir – Dievs ir mīlestība vai mīlestība ir Dievs?

– Kvadrāts ir taisnstūris, bet ne katrs taisnstūris ir kvadrāts. Dievs ir mīlestība, bet mīlestība ir Dievs tikai vienā, īpašā nozīmē – kad domājam mīlestību, kas izsauca esamību no nebūtības un pirmatnējo haosu padarīja par labu un apdzīvojamu kārtību. Dievs nav no pasaules, un viņam no tās neko nevajag. Viņam no mums neko nevajag, tādēļ viņš spēj mīlēt nesavtīgi, bez manipulācijām. Mūsu cilvēcīgā, greizsirdīgā un reizēm grēcīgā mīlestība ir no pasaules, grib no tās daudz, un līdz naidam no tās esot viens solis. Tā nav Dievs. Taču spēja mīlēt izpaužas līdzība Dievam, kurā esam radīti. Mīlēt dievišķi pirmkārt nozīmē vēlēties otram labu. Pat ienaidniekam. Jēzus nemāca lolot pret ienaidnieku maigas jūtas, tas būtu perversi. Taču mēs varam vēlēties labu, piemēram, Krievijas agresoram, lai nožēlo grēkus, atgriežas savās robežās, beidz slepkavot cilvēkus un krāt sev uz galvas Dieva tiesu kā kvēlojošas ogle. Tā varam mīlēt, nevis ienīst pat ienaidniekus. Savas dvēseles labad.

– Ko jūs novēlētu «Kodola» lasītājiem Ziemassvētkos?

– Piedzīvot prieku no tā, ka Kristus ir dzimis arī priekš tevis. ©

ŠĪ DIENA VĒSTURĒ

18. DECEMBRIS

1642. gads – Nīderlandiešu pētnieks un ceļotājs Abels Tasmans kā pirmais eiropietis sper kāju uz Jaunzēlandes zemes.

1865. gads – Saņemot nepieciešamo triju ceturtdaļu štatu apstiprinājumu, ASV konstitūcijā tiek veikts 13. labojums, kas nosaka, ka «Savienotajās Valstīs nevar pastāvēt nedz verdzība, nedz piespiedu kalpošana».

1940. gads – Nacistiskās Vācijas līderis Ādolfs Hitlers slepeni pavēl augstākajiem armijas virsniekiem gatavoties invāzijai Padomju Savienībā, kam dod nosaukumu «Operācija Barbarosa».

19. DECEMBRIS

2001. gads – Rīgas apgabaltiesa sāk lasīt spriedumu «Bankas Baltija» krimināllietā. Spriedums ar roku rakstīts uz A4 formāta lapām un ir vismaz 1000 lapu biezs.

2003. gads – Eiropas Kustības Latvijā rīkotajā aptaujā par Eiropas cilvēku Latvijā tiek atzīts Latvijas futbola valstsvienības uzbrucējs Māris Verpakovskis.

2004. gads – Visi Īrijā dzīvojošie latvieši tiek aicināti valsts galvaspilsētā Dublinā pulcēties uz pirmo kopīgo dievkalpojumu.

20. DECEMBRIS

1630. gads – Zviedrijas karalis izdod pavēli krogos turēt pasta zirgus, kā arī nodrošināt zirgiem bariņu (elpi), bet karaļa kurjerus, kas pilda pastnieku funkcijas, apgādāt ar pārtiku un pajumti. Vidzemes ģenerālgubernators 1633. gadā noteica, ka uz provinces ceļiem izveidojama krogu-pasta staciju sistēma, turklāt attālumam no viena kroga līdz nākamajam jābūt aptuveni 10–15 kilometriem (1,5–2 zviedru jūdzes).

1917. gads – Saskaņā ar Ļeņina rīkojumu tiek radīta pirmā padomju slepenpolīcija – Viskrievijas ārkārtas komisija cīņai pret kontrrevolūciju un sabotāžu jeb čeka. Par tās vadītāju Ļeņins iecēla Fēliksu Dzeržinski.

1987. gads – Pēc sadursmes ar tankkuģi aizdegas un nogrimst Filipīnu prāmis «Dona Paz». Dzīvību zaudēja 4286 pasažieri un apkalpes locekļi, izdzīvoja tikai 21 cilvēks. Tā ir lielākā miera laika jūras katastrofa.

21. DECEMBRIS

1913. gads – Laikrakstā «New York World» tiek publicēta pirmā krustvārdu mikla. Tās sastādītājs bija Lielbritānijā dzimušais Artūrs Vains

1968. gads – No Kenedija Kosmosa centra Floridas štatā tiek uzsākta pirmā pilotētā kosmiskā misija uz Mēnesi – «Apollo 8». Tās dalībnieki bija pirmie cilvēki, kas atstāja Zemes gravitācijas lauku.

1975. gads – Terorista Karlosa Šakāļa vadītais kaujinieku grupējums «Arābu revolūcijas roka» iebrūk OPEC galvenajā mītnē Vinē un sagrābj par ķīlniekiem vienpadsmit naftas ministrus un viņu personāla locekļus.

22. DECEMBRIS

1939. gads – Tiek pieņemts likums par valsts elektrības uzņēmuma «Ķegums» izveidi. Šis datums uzskatāms par Latvijas energosistēmas un uzņēmuma dibināšanas dienu.

2000. gads – Sešu stāvu ēkā Rīgā, Pulkveža Briēža ielā 7, sagrūst visu stāvu griestu pārsegumi. Sagāžoties mājas konstrukcijai, dzīvību zaudēja divas sievietes un traumas guva vairāki cilvēki. Mājā atradās lielveikals «Essa», un pārsvarā cieta veikala apmeklētāji.

2001. gads – ASV piedzimst pirmais klonētais mājdzīvnieks – kaķis «Cc».

23. DECEMBRIS

1888. gads – Holandiešu mākslinieks Vinsents van Gogs nogriež daļu savas kreisās auss, aiznes to uz bordeli un uzdāvina prostitūtai vārdā Reičela.

1953. gads – Par «sazvērestību ar mērķi gāzt padomju varu un atjaunot kapitālismu» notiesātajam Padomju Savienības Drošības komitejas vadītājam Lavrentijam Berijam tiek izpildīts nāvessods.

1986. gads – Pēc trimdā Gorkijā pavadītiem septiņiem gadiem Maskavā atgriežas prominentais kodolfiziķis un cilvēktiesību aizstāvis Andrejs Saharovs kopā ar sievu Jeļenu Bonneri. Pēc ierašanās Maskavas dzelzceļa stacijā Saharovs sagaidītajiem nekavējoties paziņoja, ka turpinās savu darbu cilvēktiesību aizstāvēšanā.

24. DECEMBRIS

1584. gads – Rīgā pilsētnieki traucē katoļu mesu Sv. Jēkaba baznīcā. Sākas kalendāra nemieri, kas ilgst līdz 1589. gadam.

1999. gads – Vietā, kur satiekas Latvijas, Lietuvas un Baltkrievijas robežas, tiek uzstādīta akmeņi un metālā kalta robežzīme, bet piecu metru rādiusā ap to – triju kaimiņvalstu robežstabi. Līdz ar to noslēdzās starpvaldību komisijas četru gadu ilgā darba posms. Robežas tika nospraustas galvenokārt tajās vietās, kur tās atradās līdz 1940. gadam, ar nelieliem vides noteiktiem grozījumiem.

2001. gads – Rīgā, Doma laukumā, sāk darboties pirmo reizi rīkots Ziemassvētku tirdziņš. ☺

JAUNO LAIKU VĒSTURE

SAEIMAS SARUNIŅAS

Parlamentā ievēlētās 100 gudrās galvas ir cilvēki ar veiklu vai mazāk veiklu valodiņu. Vai viņi vienmēr runā tikai par būtisko? Protams, ka nē! Tāpēc mēs pastāstīsim, ko vēl deputāti saka no tribīnes un kā viltojas savā starpā.

Kā izlabot to cilvēku

EDMUNDS ZIVTIŅŠ («Latvija pirmajā vietā»):

Un ārzemēs tagad sāk domāt par to, kā tos dzērājsoferus nosūtīt uz kaut kādiem medicīniskiem kursiem... viņi iziet kaut kādu rehabilitāciju... Tātad tā doma ir tāda: nevis pēc katra... bargāk, bargāk, bargāk sodīt... beigās mēs aiziesim līdz nošaušanai... bet jēgas jau no tā nebūs, jo Ceļu policijas jau nav, kas to visu skatās. Tātad mums ir jāskatās, kā izlabot to cilvēku un kā viņam ieskaidrot, lai viņš vairs neizdarītu pārkāpumu.

Jauniešu draugs Šlesers

AINĀRS ŠLESERS («Latvija pirmajā vietā»):

Protams, kāds teiks: jā, bet tas būs robs budžetā, ja šis jaunietis strādās bez nodokļiem... Nu, apmēram tā. Viņam samaksās 1000 eiro, un nodokļi netiks maksāti. Bet kur aizies šie 1000 eiro? Šos 1000 eiro viņš iztērēs Latvijā. Pirmām kārtām viņš aizies uz kafējnicu nopirkt kafiju, pēc tam kādu kruasāniņu, pēc tam aizies uz kino, uz teātri, pēc tam vēl kaut kur aizies. Vienkārši – viņš iztērēs, un valsti tie atgriezīsies caur PVN. Runa ir par to. Tam jaunietim būs vairāk naudiņas uz rokas.

..un Valsts prezidents – gejs

VILIS KRIŠTOPANS («Latvija pirmajā vietā»):

Kā tieši Stambulas konvencija stiprinās jau tā vājo ģimenes institūtu un mūsu katastrofālo demogrāfisko situāciju? Protams, ir izņēmumi. Jāsaka paldies Nacionālajai apvienībai, jo Parādnieku skaits valstī strauji aug. [...] Varbūt tiešām, ka tā Stambulas konvencija ir jāpieņem, jo šajā valstī – šajā valstī! – kultūras ministre ir sieviete, tieslietu ministre ir sieviete, Saeimas priekšsēdētāja ir sieviete, šeit no pieciem trīs ir sievietes Prezīdijā, premjere ir sieviete un Valsts prezidents – gejs. Kādu politisko karjeru var šajā valstī taisīt jauns, 40 gadu vecs heteroseksuāls vīrietis? Da nekādu! Viņam vajadzīga Stambulas konvencija, lai viņu glābtu.

Gatava likt mūžu cīņai

VIKTORIJA PLEŠKĀNE («Stabilitātei!»):

Vardarbība ir nosodāma, jebkāda vardarbība. Es gatava cīnīties ar to, es gatava likt savu mūžu cīņai ar vardarbību pret sievieti, pret vīrieti, pret bērniem, pret dzīvniekiem. Kurš no jums aizdomājās par vardarbības cēloņiem? Kurš? Jūs tikai uzspiedāt cīnīties ar sekām, bet ne ar avotiem. Un tā ir visur. Likums par dzīvniekiem. Pret. Bija tur tā ielikts, ka mēs... Kāpēc mēs cīnāmies par... ar tiem suņiem, klaiņojošiem suņiem? Mēs cīnāmies ar sekām, bet necīnāmies ar avotu. Avots ir tur, kur pavairojami. Bet mēs necīnāmies ar avotiem. Mēs cīnāmies tikai ar sekām.

Centriskis vīrietis

EDMUNDS JURĒVICIS («Jaunā Vienotība»):

Man kā centriskam vīrietim, kurš ir kristīts luterāņu baznīcā, ir grūti saprast... man ir grūti saprast, un es nesapratīšu, kā var iestāties pret šādu praktisku risinājumu, kas nodrošina tikai praktiskus un humānus risinājumus cilvēkiem. Es nespēju un nespēju saprast, kā var kādu aizvainot vai kāds var iestāties pret to, ka mēs beidzot ar likumu sakārtosim, lai tuvs cilvēks var apmeklēt savu partneri smagā krīzes situācijā baznīcā.

Ja nav attiecību, tad nav nekā

GUNĀRS KŪTRIS (ZZS):

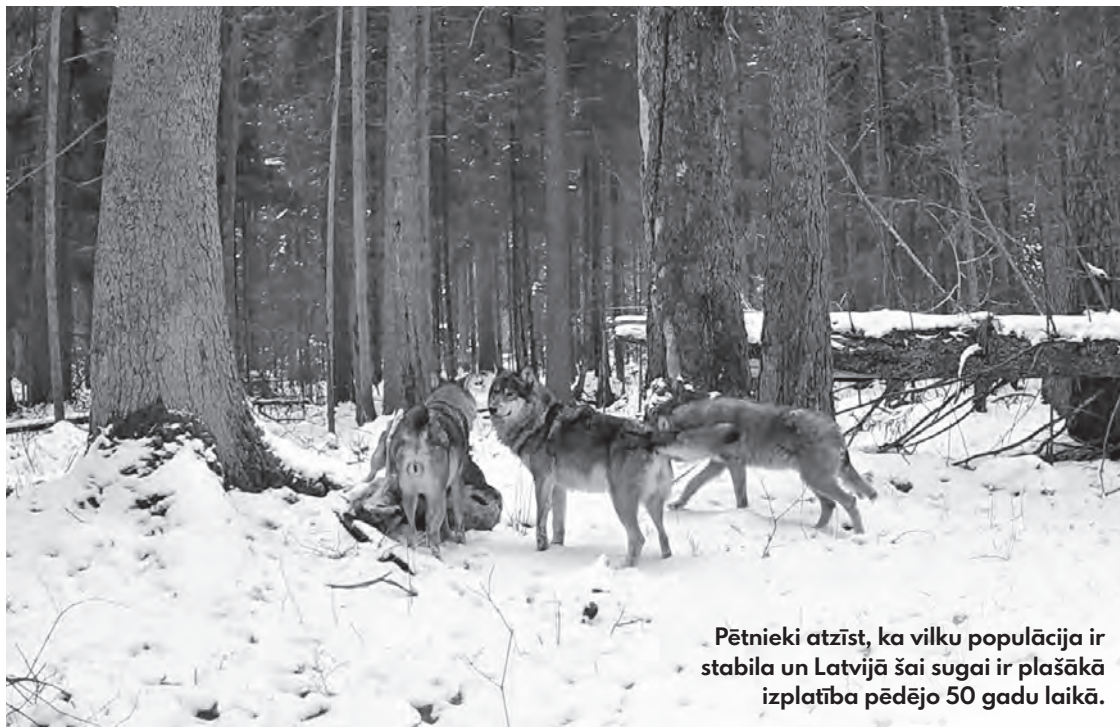
Es negribu definēt jēdzienu, kas ir tuvas personiskās attiecības, jo, ja nav attiecību, tad nav nekā. Bet tad izdomājiet citu variantu! Kādreiz bija doma ierakstīt iekšā «kam ir intīmas attiecības». Bet vai tikai intīmās attiecības starp cilvēkiem var būt labas? Vai divi cilvēki nevar dzīvot kopā tikai tāpēc, ka viņiem ir labas attiecības... kas negrib, mūsu izpratnē, dibināt laulību... kā seksuālās dzīves tikai... bet vienkārši dzīvot labi kopā un veidot kopīgu saimniecību? Šie cilvēki ir savstarpēji viens par otru ieinteresēti, stāv un krīt, rūpējas... viens nomirst, otrs iet kapiņu apkopt, varbūt arī pensijas tiesības saņem. ☺

SAGATAVOJUSI ANTRA GABRE

Avots: 14. Saeimas sēdes 5. oktobrī, 26. oktobrī, 30. novembrī, 2. novembrī

vilks aitās!

Pētnieki atzīst, ka vilku populācija ir stabila un Latvijā šai sugai ir plašāka izplatība pēdējo 50 gadu laikā.

FOTO: PUBLICITĀTES

Žoga izbūve ap ganībām maksā ļoti dārgi.

jautājumu: vai ir vērts turpināt? «Jebkurā gadījumā – bagāts no šā rūpala nekļūsi, pat tad, ja esi atradis savu biznesa nišu. Mūsu gadījumā tā ir šķirnes aitu audzēšana. Vienubrīd 95% jēru pārdevām ārzemju tirgos, tikai pēdējos gados pircēju skaits Latvijā audzis. Nevar salīdzināt tās cenas, kas ir te un aiz robežām. Francijā šķirnes teķis maksā 2000 eiro, pie mums tā cena ir 600 eiro,» skaidro Driķis.

Dārgi un neefektīvi pasākumi

«Citviet, kur vilks ir medījama suga, ir atrasts veids, kā aitkopjiem segt zaudējumus. Arī kaimiņos – Lietuvā un Igaunijā – tiek maksātas kompensācijas par saplēstajām aitām,» uzsver Aitu audzētāju asociācijas

vadītājs Dmitrijs Bortņikovs. Arī Grasbergs viņam pievienojas: nekādi nevarot piekrist Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas uzstādījumam – sak, lai saimnieki paši aizsargā aitas, apdrošinot savus ganāmpulkus, izbūvējot augstus žogus un izmantojot citus vilku atbiedēšanas veidus. Šie aizsardzības mehānismi, arī žogu izbūve, ir ļoti dārgs pasākums. Jau parasts metru augsts iežogojums, kas paredzēts tam, lai ierobežotu aitu pārvietošanos, izmaksā dārgi, kur nu vēl augstāks, – 1000 kvadrātmetru lielai teritorijai summa var būt, sākot no 750 līdz 5000 eiro. Arī tā nav panaceja. Cik nav dzirdēts par to, ka pat briežu dārzus sargājošas divmetrīgas sētas plēsēji

spēj apiet – ja ne pa augšu, tad pa apakšu. Bortņikovs vērš uzmanību uz to, ka ar žoga izbūvi nekas nebeidzas, tas ir jāuztur kārtībā un regulāri jāapseko, jo caur tā pinumiem iet cauri gan mežacūkas, gan ziemā pāri tiem lec brieži.

Lai gan ir iespēja iegūt valsts atbalstu, nosacījumi nav izdevīgi, jo sedz tikai 40–50% no ieguldījumiem. Konkurēt ar citām, krietni rentablākām nozarēm, startējot šajos projektos, ir grūti. «Ja ko dari projekta ietvaros, jāreķinās, ka izmaksas būs teju divkārt lielākas. Pats tu nevari to darīt, jāmeklē celtnieki. Galu galā – tas viss ir kaķim zem astes,» skarbs ir Atmats. Arī apdrošināšana, uz ko mudina Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, nav izdevīga – kaut vai tāpēc, ka jēriem, kas ir pamata produkcija, tā nav paredzēta. Apdrošinātāji parasti vēlas, lai apdrošina dzīvniekus, kas vecāki par gadu. Savukārt vidējā prēmija ir 8–10% no dzīvnieka vērtības. Ņemot vērā pārējos izdevumus – gan veterinārās izmaksas, gan kautuvju izbrāķētos liemeņus, gan aploku remontus, gan vilnas cirpšanas pakalpojumus, gan mednieku nolīgšanu un citus tēriņus –, apdrošināt visu ganāmpulku, kā vēlas vairākums apdrošinātāju, aitkopis nevar atļauties un labāk izvēlas naudu ieguldīt ganāmpulka aizsardzībā.

UZZIŅAI

15. decembrī beidzās 2023./2024. gada vilku medību sezona. Arī šogad pieļaujama nomedīšanas apjoms bija 300 vilku, kā to bija noteicis Valsts meža dienests.

Šajā sezonā visvairāk vilku nomedīts Dienvidkurzemes virsmežniecībā – 48 dzīvnieki –, kam seko Centrālvidzemes virsmežniecība ar 44 nomedītiem vilkiem un Ziemeļvidzemes virsmežniecība ar 35 nomedītiem vilkiem. Vismazāk vilku – 16 dzīvnieku – nomedīts Zemgales virsmežniecībā.

Latvijā vilks ir īpaši aizsargājama ierobežoti izmantojama suga, kuru drīkst medīt stingri noteiktos apjomos, saglabājot labvēlīgu vilku populācijas stāvokli. Valsts meža dienestā uzsver, ka medību sezonā tiek noteikts tāds pieļaujama nomedījamo vilku apjoms, kas neapdraud šo dzīvnieku populācijas atjaunošanos un vienlaikus dod iespēju medniekiem mazināt zaudējumu risku, ko plēsēju koncentrācija un to uzvedības pārmaiņas rada lauksaimniecībai.

Medību noteikumi nosaka, ka vilkus medību sezonas laikā drīkst medīt no 15. jūlija līdz noteiktā nomedīšanas apjoma sasniegšanai, bet ne ilgāk par 31. martu. Iepriekšējā vilku medību sezona noslēdzās 2023. gada 20. februārī.

Šogad līdz 15. decembrim Valsts meža dienests saņēmis informāciju par 114 apstiprinātiem vilku uzbrukumiem, kuros cietuši (nogalināti, ievainoti vai pazuduši) 590 mājdzīvnieki.

Arī aitu sadzīšana pa nakti slēgtā nojumē nav atbalstāma. Ganības, kas, piemēram, «Atmats», aizņem kopumā 95 hektārus, nereti ir tālu cita no citas, katrā no tām šādu būvi necelsi. Ja tā būs jādara, tad galu galā aitkopība pārvērtīsies par ko tādu, kas piemērots citiem mājlopiem. «Kurš četros no rīta līdz ar saules lēktu tās laidīs laukā no nojumes, bet vakarā ap vienpadsmitiem, kad satumst, dzīs iekšā? Turēsim tās kā cūkas kūti?» retoriski vaicā Atmats.

Nav maka, kur naudu ņemt

Asociācija par labāko risinājumu uzskata tieši kompensāciju piešķiršanu. Aprēķini liecina, ka šim mērķim kopumā būtu vajadzīgi 150 000–200 000 eiro un tas neatstātu lielu iespaidu uz valsts budžetu. Arī Atmats ir par to: ja noplēš aitu, tad valsts samaksā summu jaunas aitas iegādei, nevis citām vajadzībām. Protams, jābūt ievērotiem nosacījumiem – ganībām jābūt iežogotām. Taču par to, vai sapnis par kompensācijām kļūs par īstenību, viņš ir skeptisks – visticamāk, iecere tā arī nomirs ierēdniecības birokrātijas šķēršļos.

Runājot par citiem risinājumiem – tādas ir īpašas zvēru atbaidīšanas ierīces un ganu suņi. «Ir saimniecības, kur ar visiem lielajiem kaukāziešiem aitas saplēstas,» skeptisks ir Atmats, piebilstot, ka ar vienu suni nekas nav līdzēts. Lai stātos pretī vilku barām, vajadzīgi vairāki atbilstoši sagatavoti sargi. Sugas kucēns arī nav

lēts prieks pat tad, ja to pērc ar atlaidēm. Apmācība prasa aptuveni divus gadus, un arī tad nav garantijas, ka suns būs piemērots sargāšanai. Nav arī dzirdēts, ka šim mērķim būtu paredzēts kāds valsts atbalsts.

Tikām Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija un Zemkopības ministrija raugās viena uz otru, dodot mājienus, ka «šobrīd nav maka, no kurienes naudu ņemt». Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas ieskatā, efektīvākais risinājums ir nevis kompensācijas, bet preventīvie pasākumi – ja tos neizmanto, brīvi pieejamie mājlopi vēl vairāk piesaista plēsējus. Arī Zemkopības ministrija pastāv uz to, ka preventīviem pasākumiem ir jābūt – žogs nevar būt butaforisks, tam jābūt efektīvam. Turklāt tā atgādina, ka izbūvei un arī citiem aizsardzības pasākumiem ir pieejami fondu līdzekļi. Piemēram, mazās saimniecības ar apgrozījumu līdz 15 000 eiro gadā no 3. oktobra līdz 6. novembrim varēja pieteikties atbalstam 85% apmērā. Kas ir būtiski – programmā nav prasības sasniegt rezultātīvos rādītājus saimniecībā. Runājot par postījumiem, Zemkopības ministrija uzskata, ka tie būtu jāsedz 70–80% apmērā, lai kompensācija nekļūtu par pašmērķi.

Lai izstrādātu labākos risinājumus, apakškomisija rosina Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju un Zemkopības ministriju izveidot darba grupu un sadarbībā ar asociāciju līdz 16. janvārim sagatavot ziņojumu. ☺

Latviešu valodas dzimšana un literatūras mantojums Ādažu novadā

Gustavs Bergmanis – Ādažu novada teritorijā dzimušais vācbaltiešu izcelsmes luterāņu mācītājs, rakstnieks, tulkotājs un vēsturnieks.

Fēlikss Cielēns – Latvijas ārlietu ministrs, Satversmes sapulces un visu četru pirmskara Saeimu deputāts.

Sibīrijas atmiņu grāmatas «Veļupes krastā» un kultūrvēsturiskas epopejas septiņās grāmatās «Dvēseļu pulcēšana» autore Melānija Vanaga.

Laura LAZDĀNE

Latviešu valoda ir daudzveidīga un dzīva valoda, kas pieder baltu valodu grupai un ir viena no vecākajām valodām Eiropā. Latviešu valodu raksturo bagāta literārā un folkloras tradīcija, un tā ir daļa no Latvijas nacionālās identitātes. Mūsu valodu pušķojuši un latviešu literāro telpu veidojuši arī mūsu novadnieki.

No 16. gadsimta sākuma ir saglabājušās agrinākās pierakstītās liecības par latviešu valodu, līdzīgi arī par lībiešu valodu. Senākais latviešu valodā pierakstītais teikums ir daudznozīmīgā frāze – «tā ir, kā ir». Šajā laikā Latvijas teritorijā pārsvarā lasīt prata vācieši, kas nozīmēja, ka tieši šīs tautas pārstāvjiem bija nozīmīga loma latviešu izglītošanā, valodas un rakstniecības attīstībā.

Lai gan vēsturnieku domas par pirmo latviešu valodā izdoto grāmatu atšķiras, par vienu no pirmajiem pilnāpjoma darbiem varam saukt 1585. gadā publicēto katoļu katehismu. Tiesa, nekādas poētiskas vērtības šim darbam nav.

1694. gadā tiek pāršķirta pirmā liela pārmaiņu lappuse latviešu valodas vēsturē, kad Ernsta Glikas tulkojumā tiek izdota Bībele latviešu valodā. Šajā laikā arī sāk parādīties pirmās latviešu ābece un lūgšanu grāmatas, kuras lasīja paši latvieši, nevis kāds vi-

ņiem lasīja priekšā. Šī perioda rakstos atspoguļojas bibeliskais valodas stils un kristīgā morāle, kas ietekmēja valodas attīstību.

Mūsdienā Ādažu novada teritorijā dzimušais vācbaltiešu izcelsmes luterāņu mācītājs, rakstnieks, tulkotājs un vēsturnieks Gustavs Bergmanis (1749–1814) arī rakstīja sākotnēji šajā bibeliskajā ievirzē, bet vēlāk apkopoja un izdeva vienu no pirmajiem latviešu tautasdziesmu krājumiem «Erste Sammlung lettischer Sinngedichte» ar 238 tautasdziesmām, ziņgēm un tautas romanču tekstiem latviešu valodā.

Pirmā latviešu inteliģences kopiena – jaunlatvieši

Dzimtbūšanas atcelšana un lauksaimniecības modernizācija veicināja latviešu zemnieku izceļošanu no laukiem uz pilsētām. 19. gadsimtā Latvijas teritorijā dzima nacionālisma idejas un izveidojās pirmā latviešu inteliģences kopiena –

jaunlatvieši. Tika radīti pirmie nozīmīgie latviešu autoru oriģinālsacerējumi un tulkojumi no citu tautu literatūras. Sāka izdot arī latviešu laikrakstus. Latviešu valoda bagātinājās ar jauniem vārdiem. Arī dzeja un proza sāka attīstīties latviešu valodā, ne tikai sprediķi vai tautasdziesmas, – tagad latviešu valodā varēja rakstīt arī milas dzeju vai nacionālus tekstus. Latviešu valoda attīstījās no zemnieku un mājas valodas līdz kultūras un nācijas valodai. Lielas pārmaiņas šajā ziņā panāca Rūdolfs Blaumanis (1863–1908), kurš pirmais sāka rakstīt reālpsiholoģiskus darbus. Pateicoties viņam, literatūrā sāka izzust autora nomācošā morāle un klātbūtne. Par galveno fokusu kļuva literārais darbs – tā saturs un teksta kvalitāte.

Latviešu valoda – valsts valoda

Līdz ar nacionālo ideju attīstību valoda un literārie darbi ieguva nacionālistisku ievirzi. 1918. gadā, kad tika dibināta

Ojāra Vācieša un Ludmilas Azarovas vasarnīca Carnikavā.

Latvijas valsts, latviešu valoda oficiāli kļuva par valsts valodu. Vajadzība pēc plašas un visaptverošas valodas kļuva izteiktāka, un interese par kultūru pastiprinājās. Arī Latvijas Universitātes izveide radīja nepieciešamību pēc jauniem terminiem latviešu valodā. Šo procesu rezultātā notika pāreja uz jauno ortogrāfiju, ko izstrādāja Jānis Endzelīns (1873–1961) un Kārlis Milēnbahs (1853–1916). Tās pilnīga ieviešana notika tikai 1930. gadu beigās.

Šajā laikā aktīva loma latviešu valodas un literatūras attīstībā bija arī vairākiem Ādažu novadā dzimušiem vai dzīvojo-

šiem autoriem. Piemēram, Fēlikssam Cielēnam (1888–1964), kurš zināms ne tikai kā Latvijas ārlietu ministrs (1926.–1928.), Satversmes sapulces un visu četru pirmskara Saeimu deputāts, bet arī literārajā kultūrtelpā kā M. Baltezers. Cielēna jeb M. Baltezera sarakstītās lugas «Sarkanais nerrs» (1924) un «Mītanija» (1931) tikušas izrādītas arī Dailes teātrī.

Padomju okupācijas laiks

Padomju Savienības okupācijas laikā latviešu valodas lietojums publiskajā telpā – skolās, veikalos, kultūras dzīvē – krietni samazinājās. Taču

latviešu valoda un literārā dzīve turpināja savu ceļu, autoriem rakstot dzejoļus, romānus un lugas. Viens no pazīstamākajiem tā laika autoriem Ojārs Vācietis (1933–1983) savas dzejas iedvesmu smēlies tieši Carnikavā, kur vasarnīcā kopā ar sievu dzejnieci un atdzejotāju Ludmilu Azarovu (1935–2012) aizvadījis daudzas vasaras. Savā dzejā viņš runā par dažādām tēmām – sākot no ikdienišķās idilles vai smaguma, beidzot ar pretrunām ar valdošo režīmu.

Arī Visvaldis Lāms (1923–1992), kurš uzaudzis Carnikavā, savos darbos kā centrālo tēlu uzsver cilvēku un dabu. Savos darbos V. Lāms pētīja saiknes starp cilvēku un viņa vidi, laiku un vēsturi. Viņa darbos cilvēku dzīve netiek idealizēta, tā analizēta reālistiskā perspektīvā. Lāma darbi «Baltā ūdensroze» (1958) un «Kāvu blāzmā» (sarakstīta 1958. gadā, izdota 1989. gadā), kas skar leģionāru tēmu, iekrita ideoloģiskās kritikas gaismā. Rezultātā rakstniekam tika aizliegts septiņus gadus publicēties, un abas grāmatas tika izdotas tikai pēc 31 gada.

Aizsākoties Trešajai atmodai, literārie darbi kļuva nacionālistiskāki, latviešu valoda kļuva par brīvības simbolu. Arī mūziķu rakstītajās dziesmās tika apdziedāta latviešu brīvība un valoda. Izteiktākais no pagrieziena punktiem un piemēriem ir 1985. gadā izdotā grupas «Līvi» dziesma «Dzimtā valoda», kurai bija īpaša loma tautas pašapziņas stiprināšanā.

Valsts valoda nostiprināta Satversmē

1990. gadā Latvijai atgūstot neatkarību, latviešu valoda kā oficiālā valsts valoda tiek simboliski nostiprināta Satversmē. Tam seko darbība literārajā telpā par okupācijas pieredzes apzināšanu. Viens no zināmākajiem šādiem darbiem ir Melānijas Vanagas (1905–1997) romāns «Veļupes krastā». Dzīves nogalē autore pārcēlās uz kļuvis dzīvokli divstāvu privātmājā Carnikavā, lai varētu pilnībā pievērsties atmiņu apkopošanai un grāmatu rakstīšanai. Šī pārcelšanās no Rīgas uz Carnikavu notika ar skaidru mērķi – pabeigt darbu pie grāmatu sērijas «Dvēseļu pulcēšana», kurā apkopota viņas dzimtas vēsture un caur to arī Latvijas vēsture. Viņas pirmā grāmata «Veļupes krastā» tika izdota 1991. gadā, kad viņai bija 86 gadi. Amatas skolā iekārtots muzejs Melānijas Vanagas piemiņai, bet viņas atdusas vieta ir netālu no Carnikavas – Ādažu novada Baltezera kapos.

2004. gadā latviešu valoda kļuva par vienu no 24 oficiālajām Eiropas Savienības valodām. Latviski tiek tulkoti visi Eiropas Savienības dokumenti, radot apzīmējumus šīs pasaules arvien jaunajam parādībām. Mūsdienās latviešu valodu bagātina ne tikai intelektuālie darboņi, rakstot grāmatas un veicot zinātnisku izpēti, bet ikviens no mums. Mūsu ikdienas valoda veido mūsu izpratni par pasauli un latviešu kultūrtelpu. ☺

AVOTS: «ĀDAŽU VĒSTIS»

Pēterupes draudzes Dāmu komiteja

Ilva ERKMANE,
Saulkrastu Kultūras centrs

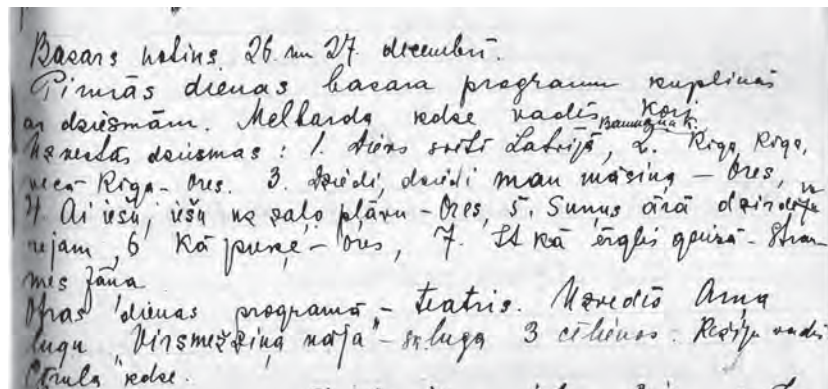
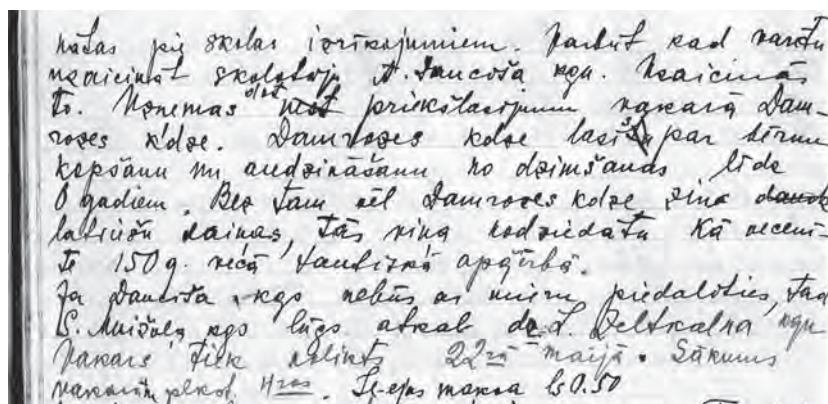
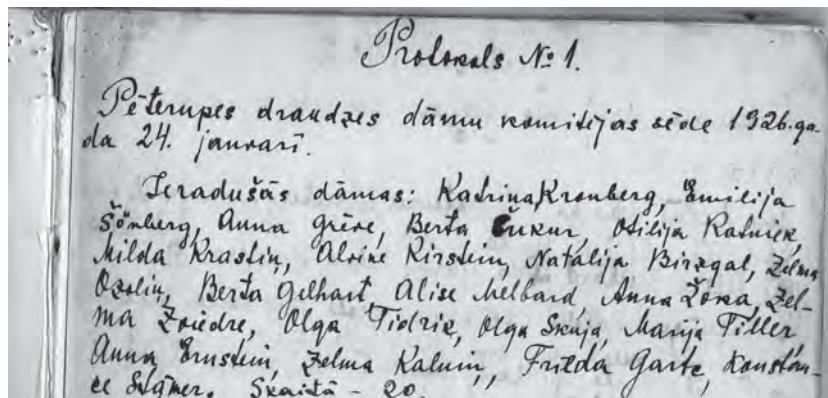
Brūnā kantora grāmata ar brūniem kartona vākiem un dzeltenīgajām lapām, blīvi pierakstīta no pirmās līdz pēdējai lappusei, aizved gandrīz simts gadu senā pagātnē... top pirmās pierakstītās rindiņas šajā grāmatā. Protokols N°1. Pēterupes draudzes Dāmu komitejas sēde 1926. gada 24. janvārī. Telpā sapulcējušās divdesmit dāmas, kuras uzrunā mācītājs Stāmera kungs: «Dāmu komitejas pienākums būtu dot draudzes grūtdieņiem un cietējiem materiālu un morālistisku atbalstu, kā arī rūpēties par mūsu jaunatnes tikumiskās dzīves pacelšanu.» Un komiteja tiek nodibināta. Nākamajā sēdē tiek «sadalīts rajons» – jā, tieši tik mūsdienīgi skan aprūpes apvidu iedalīšana dāmu pārziņā.

Ja vien viņas būtu zinājušas, ko paveiks turpmāko deviņu gadu laikā! Deviņdesmit deviņas sēdes, kuru laikā apspriests un īstenots tālu pārsniedz uzstādītos mērķus. Labdarības koncerti, tējas vakari, izglītojošu lekciju organizēšana, Ziemassvētku bazāri jeb labdarības tirdziņi, telpu remonts un labiekārtošana, baznīcas jubilejas svinības. Tiek apspriesta gan ārsta pastāvīga pakalpojuma nodrošināšana un līdzekļu sagāde tā atalgojumam, gan izglītojošo lekciju tēmas un to aktualitāte. Var teikt, ka Pēterupes dāmas uzņēmušās vismaz daļu pašpārvaldes funkciju.

Pārlapojot Dāmu komitejas sēžu protokolus, redzams vēriens, kas pieaug līdz ar tās darbību. No skolēnu kora programmas labdarības koncertā līdz uzaicinātā Doma draudzes kora T. Kalniņa vadībā un orķestra priekšnesumiem baznīcas jubilejā. Izrikojumu afišās tiek izgatavotas, tās pavairojot tiem laikiem mūsdienīgā tehnikā – ar hektogrāfu jeb ierīci teksta vai zīmējuma pavairošanai no speciālas masas vai vaska papīra, uz kura pārņests oriģināls. To kādā no sapulcēm uzņemas skolotāja Olga Cīrule.

Interesanti lasīt par bazāru un loteriju rikošanu. Dāmu komitejas dalībnieces izlozē numurus un sagatavo savu «listi» ar attiecīgo numuru, t. i., sagādāto ziedoto laimējamo balvu sarakstu. Pēc tam tiek iesniegti ziedotie priekšmeti, dabas veltes un naudas līdzekļi. Arī mājputni – gaiļi un vistas; tie gan paliek mājās līdz izlozes dienai – jābaro taču! Protokolos vēl ir vecās mērvienības – mārciņa, stops, puds u. c. Tiek ziedotas mūsu laikiem neiedomājamas lietas – viss, kas tolaik nepieciešams saimniecībā un sadzīvē: lapu kapājamā dzelzs, ķīsenkule, ķemmu tašiņa, aītāda, trumulis, ritakurpu virsas, pastaiņu pāris, labības mists, pat tabakas maks.

Izrikojumu kuplināšanai tiek uzrunāti ievērojami vasarnieki – mūziķi komponisti, aktieri –, bet pasākumu organizatorisko darbu atbalstīšanai – arī vietējie kungi. Dāmu komitejas dalībnieces cep un vāra, klāj galdus, darina rokdarbus, pušķo telpas un piemiņas vietas ar pašu dārzā audzētajiem ziediem, iestudē teātra izrādes un vāc līdzekļus pasākumiem. Par visu to sīki un smalki varam izlasīt sēžu protokolos.

Pēterupes draudzes Dāmu komitejas protokoli: fragmenti no pirmās 1926. gada 24. janvāra sēdes, 21. sēdes 1927. gada aprīlī (par Damrozes kundzes lekciju) un Ziemassvētku bazāra priekšnesumu daļas programma.

Saulkrastu novada vissvarīgākā vērtība ir tā iedzīvotāji, gan vīrieši, gan sievietes, bet 28. decembrī lekciju cikla «Atklāj Saulkrastus no jauna» vakarā aicināsim tieši novada dāmas. Pie tamborētiem un izšūtiem galdautiem aplātiem galdiem omulīgā gaisotnē iejutīsimies pagājušā gadsimta divdesmito gadu otrajā pusē un trīsdesmito gadu pirmajā pusē notikušajās Dāmu komitejas sēdēs. Fragmentus no Dāmu komitejas sēžu protokoliem lasīs novada sievietes. Ja pamanāt 1926. gada 24. janvāra sarakstā kādu uzvārdu no savas dzimtas, centīsimies īpaši piemeklēt kādu protokolu fragmentu, kas saistīts ar jūsu dzimtas vēsturi. Aicinām pieteikties brīvprātīgās sapulču protokolu lasītājas Saulkrastu Kultūras centrā līdz 21. decembrim (tālruna numurs 22036004). Saulkrastu novada dāmas uzrunāsim arī personīgi.

Pateicos saulkraštietim Jānim Sereginam par Pēterupes draudzes Dāmu komitejas protokolu grāmatas izglābšanu no iznīcības, saglabāšanu un nodošanu Saulkrastu Kultūras centram! ☺

AVOTS: «SAULKRASTU NOVADA ZINĀS»

PĀRDOD

Skaldīta malka: 7 m³ (berkubi) alksnis – 310 EUR (zaļa), 350 EUR (sausā); 7 m³ (berkubi) bērzs – 350 EUR (zaļa), 400 EUR (sausā). CENAS NORĀDĪTAS AR PIEGĀDI UN ČEKU! Piedāvājumā arī briketes un granulas. Tāl. 20270681, 28366344.

Skaldīta malka. Sausa malka. Piegādājam beramkravās. Zvaniet un pasūtiet. Tāl. 27771196.

Skaldīta malka (7 berkubi): alksnis – 300 EUR, bērzs – 355 EUR. CENAS NORĀDĪTAS AR PIEGĀDI. Piedāvājam arī pilnībā kaltētu malku. Tāl. 22412267.

Bērza briketes no ražotāja maisos pa 10 kg. Kaloritāte 5,09 kWh/kg, mitrums 6,8%; ilgi deg, augsta siltuma atdeve, degot neizjūk. Ekoloģiski tīras, bez piemaisījumiem. Piegāde. Tāl. 20122224.

Pārdod sausu, skaldītu malku (var arī maisos). Tāl. 29197566.

Briketes, granulas, akmeņogles maisos, malciņu steros un maisos, priedes malkas klucīšus beramus un maisos. Tāl. 25624997.

Pārdod sausu alkšņa malku maisos ar piegādi. Tāl. 29452963.

Premium granulas (6 mm) maisos pa 15 kg. Pelnainums – 0,4%, mitrums – 5,6%. Liela siltumatdeve. Piegāde. Tāl. 20122224.

Pašaudzētu cukgaļu ar piegādi. Tāl. 29580000.

Suņu būdas un pirtis. Tāl. 27435793.

PĒRK

Pērkam meža īpašumus, zemi, cirsma līdz 20 000 EUR/ha. Tāl. 29433000.

Pērkam mašīnas rezerves daļām un metāllūžņiem, norakstam csdd, paši braucam pakal. Tāl. 20071592.

Ārzemju latvietis pērk meža, lauksaimniecības zemes dažādā stāvoklī. Tāl. 28959391.

«Craftwood» pērk meža īpašumus, cena 1500–10000 EUR/ha. Tāl. 26360308.

Jauna ģimene vēlas iegādāties māju, jaunbūvi vai lauku viensētu Rīgas rajonā. Izskatīsim visus variantus. Tāl. 27802708.

PĒRKAM KRŪMU UN KOKU APAUGUMUS: plavās, mežmalās, grāvjos. **PĒRKAM:** malku, zarus un kokzāģētavu nomaļus. Tāl. 27426662 vai 29127134. E-pasts: mg3serviss@gmail.com, www.abrus.lv.

Nopirkšu lauksaimniecības zemi, mežu ar zemi vai lauku viensētu. Tāl. 26157008.

SIA «Getliņi EKO» (reģ. nr. 40003367816) rīko rakstisku izsoli par tiesībām nodot SIA «Getliņi EKO» izejmateriālu (atkritumu klases kods 191004) par pazeminātu cenu. Izejmateriāla plānotais nodošanas periods – no 2024. gada 1. janvāra līdz 2024. gada 31. decembrim. Pieļaujama nododamais apjoms nevar būt lielāks par 23 000 tonnu. Izsole notiks 2023. gada 29. decembrī plkst. 10.00 Rumbulā, Kaudziņu ielā 57. Izsoles nolikums pieejams tīmekļa vietnē www.getlini.lv. Tālruna numurs informācijai – 67317800. Piedāvājumu pretendenti var iesniegt līdz 2023. gada 29. decembrim plkst. 9.40. Izsoles sākcena ir 150 eiro par tonnu, neskaitot PVN. Pretendents, kurš vēlas piedalīties izsolē, iemaksā SIA «Getliņi EKO» (reģ. nr. 40003367816) bankas kontā LV02HABA0551045898344, AS «Swedbank», kods HABALV22, nodrošinājumu 5000 eiro.

Nopirkšu motociklu JAWA vai IŽ 49. Interesē arī rezerves daļas un dokumenti (tehniskās pasēs). Tāl. 27802708.

DAŽĀDI

Siltinām mājas ar ekovati, granulām un termoputām. Tāl. 26748235.

SIA «Dabas koks» piedāvā atbrīvot no kokiem un krūmiem aizaugušas lauksaimniecības platības. Pērkam šķeldojamo materiālu. www.dabaskoks.lv. Tāl. 28677780.

Bīstamo koku zāģēšana bez pacēlāja pie ēkām, vadiem; veido kokaugu vainagus un stiprina ar drošības sistēmām. Tāl. 27833107.

Sauciens pēc palīdzības! Steidzami meklēju pensionāru pāri vai tikai pensionāri, kas būtu ar mieru dzīvot lauku īpašumā Bauskas novadā, daļot māju ar 48 g.v. sievieti (2. gr., nav guloša). Mājā ir pieejams internets, TV, dārziņš, vistas, divi suņi, kaķi. Visus izdevumus, kas saistīti ar māju un tās teritoriju, arī pārtiku, segšu es. Sīkāk pa tāl. 26934605, 26120951.

Briketes, granulas, malka maisos un berama. Malkas dēlīši. Akmeņogles. Tāl. 25624997

SIA «AIBI» iepērk liellopus, jaunlopus, jērus, zirgus. Iepērkam arī bioloģiskos lopus.

Samaksa tūlītēja. Tāl. 20238990

307_{LV}

Sludinājumus un reklāmu laikrakstā iesniedz ērti arī no sava tālruņa!

Abonē

«Rīgas Aprīnka Avīzi»

2024. gadam

Vienīgais laikraksts Pierīgā – ar kritisku, ieinteresētu, godīgu un mazliet ironisku skatījumu uz lietām un procesiem. Atbalstām tradicionālās vērtības!

Iznāk divas reizes nedēļā: otrdienās un piektdienās kopā ar «TV Programmu», reizi nedēļā – kopā ar pielikumu «Kodols». Abonē šodien, saņem pēc 2 (divām) darba dienām

Preses izdevuma abonēšanas cena:
fiziskām personām

1 mēn.	2 mēn.	3 mēn.	4 mēn.	5 mēn.	6 mēn.	7 mēn.	8 mēn.	9 mēn.	10 mēn.	11 mēn.	12 mēn.
6.00	11.65	17.45	23.30	29.10	34.95	40.75	46.55	52.40	58.20	69.80	69.80

Preses izdevuma abonēšanas cena:
juridiskām personām

1 mēn.	2 mēn.	3 mēn.	4 mēn.	5 mēn.	6 mēn.	7 mēn.	8 mēn.	9 mēn.	10 mēn.	11 mēn.	12 mēn.
9.00	16.40	24.60	32.80	41.00	49.20	57.40	65.60	73.80	82.00	98.40	98.40

Īpašs abonēšanas cenas piedāvājums.

Atlaižu grupa (kam tiek piešķirtas atlaides): daudz bērnu ģimenēm, 1. un 2. grupas invalīdiem un pensionāriem

1 mēn.	2 mēn.	3 mēn.	4 mēn.	5 mēn.	6 mēn.	7 mēn.	8 mēn.	9 mēn.	10 mēn.	11 mēn.	12 mēn.
5.00	8.70	13.05	17.40	21.75	26.10	30.45	34.80	39.15	43.50	52.20	52.20

SMAIDAM

Pamodos agri no rīta un domāju: piecelšos, gāzīšu kalnus! Pagriezies uz otriem sāniem: lai stāv tie kalni, kāpēc bojāt dabu?

.....
Esmu tik veca, ka atceros laikus, kad Ķīna ražoja tikai kedas un termosus.

.....
Tādi vārdi kā «vietām», «dažreiz» un «varbūt» ir ļoti noderīgi, veidojot precīzu laika prognozi.

.....
– Es vienmēr iebāžu kabatā zīmīti ar adresi gadījumam, ja es esmu galīgi piedzēries, – lai viņi mani var aizvest mājās.

- Un ko tu tur raksti?
- Parīze, Monmartras bulvāris.
- Bet tu taču dzīvo Ogrē!
- Jā. Bet jau divas reizes esmu bijis Parīzē...

.....
Zvana telefons. Paceļu klausuli, dzirdu:
– Hallo, vai trako māja?
Zini, es aizdomājos...

- Kādā tu nodaļā strādā?
- Kreatīvu.
- Kāds tev amats?
- Galvenais kreatīvs.

.....
Līdz Ziemassvētkiem palikušas piecas dienas, bet līdz Jaungadam divpadsmit dienas. Visu, ko biju sapircies, jau esmu paspējis apēst, izdzert, un naudas vairs nav!

.....
Man ir jautājums: kāpēc lidojošs vīrietis ir supermens, bet lidojoša sieviete – ragana?

- Tēt, palīdzi man izpildīt matemātiskas mājasdarbu!
- Nē, dēls, tas nebūs pareizi...
- Nu, vismaz pamēģini!